

Izdaja delavski svet Zelenice
Ravne kot 14-dnevnik
v nakladi 5500 izvodov.

Ureja uredniški odbor: Jože Gruden, Sead Karadža, Tomaž Kern, Marjan Kolar, Olga Radovič

Glavni in odgovorni urednik Marjan Kolar
Telefon 861 131, int. 304

Tiska ČGP Večer, Maribor
Glasilo je po 7. točki 1. odst. 36. čl. zakona o obdavčenju proizvodov in storitev v prometu (Uradni listi SFRJ, št. 33/72) in mnenju sekretariata za informacije SRS št. 421-1/72 prosto plačila prometnega davka

MISLI ZA PRAZNIK

Novembra praznujemo dve skrajnosti: prvega dan mrtvih in devetindvajsetega rojstvo naše republike. Letos prvič oboje brez Josipa Broza Tita. Lepo nam je bilo praznovati z njim.

Iz leta v leto proslavljamo manjše in večje zgodovinske trenutke, toda na žalost velikokrat tako, da grejo mimo mnogih.

Zadnjič smo v železarni slavili 30-letnico samoupravljanja. Prej smo nehali z delom, da bi se lahko vsi zbrali na proslavi.

Nekateri so jo takoj mahnili domov. Eni so se med igranjem himne udobno zlekli v travo, tam je skupina naglas govorila. Ko so razglašali nagradence, so ljudje začeli množično odhajati. Najprej so se odplazili tisti ob ograji, nato tam eden pa spet trije; celo takrat, ko so brali pozdravno pismo predsedstvu Jugoslavije.

Prireditev ob 30-letnici samoupravljanja je tako šla mimo mnogih.

Pa ni prav tako! Domovina, njeni prazniki in tisti, ki so jih ustvarili — vredni so, da si vzamemo čas in misel zanje. Saj si znamo. To smo dokazali že za mnoge prve maje, dneve mladosti, devetindvajsete novembra in tudi ob Titovem pogrebu.

Kmalu bomo v železarni spet slavili: dan republike in 360-letnico železarstva v Mežiški dolini.

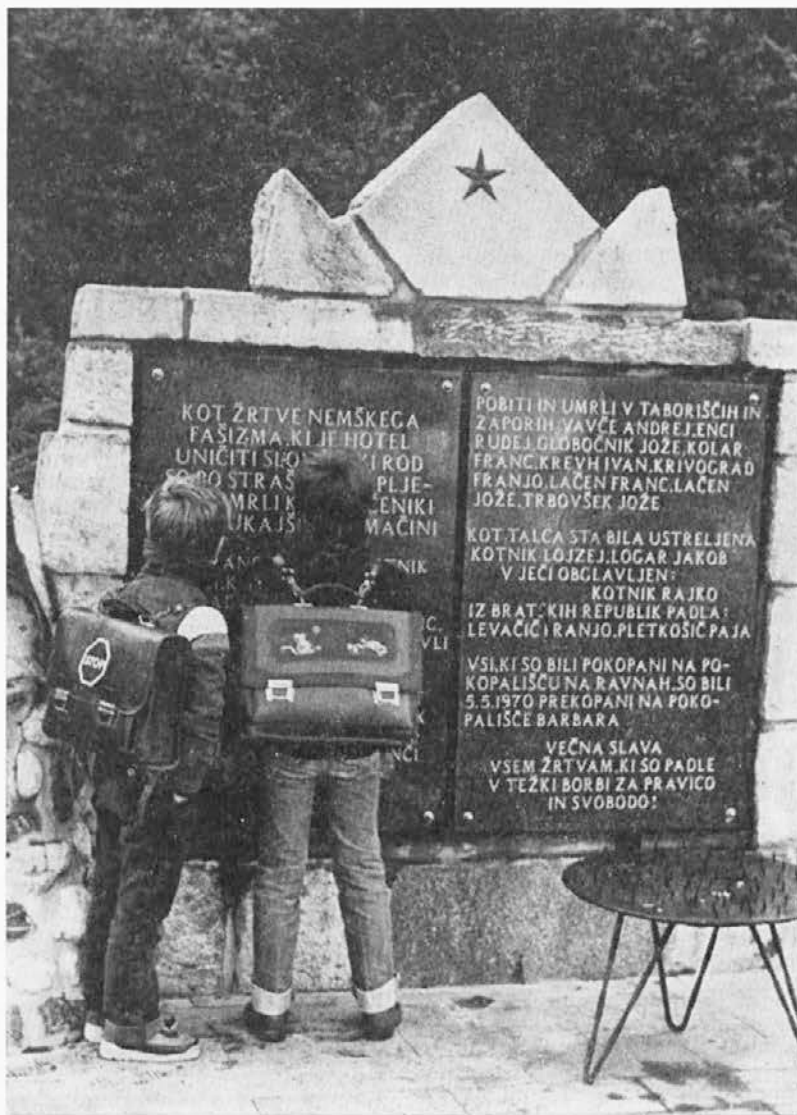
Pravzaprav bi morali imeti proslavo v soboto. »Kaj še, le kdo bo prišel na dela prost dan nazaj v tovarno samo zaradi proslave. Jaz že ne! Devetindvajsetega gremo vendar na izlet!«

Pa bi bilo prav, če bi prišli. Praznikov nimamo samo zato, da smo takrat prosti, ampak predvsem zato, da jih občutimo. Vsaj urico jim lahko posvetimo, pa četudi na nedeljo.

Spet bomo najbrž prej nehali z delom. Bomo spet šli domov ali pa bomo le prišli na proslavo — odločitev je naša. Lahko se med himno pogovarjamo in smejimo, lahko poslušamo in razmišljamo — kakor hočemo. Lahko pa ostanemo in čestitamo našim kovačem za veliko pridobitev!

Lepo bi bilo, da bi v naši republiki živeli sami zavedni ljudje. Tudi zaradi Tita.

Helena Merkač

Iz roda v rod

Sindikati o aktualnih temah

Socialne pomoči delavcem ● **Usposobljenost osnovnih organizacij za delo v izrednih razmerah** ● **Razprave o planskih dokumentih in rezultatih gospodarjenja**

7. 11. 1980 je obč. sindikalni svet pripravil v železarni sejo na teme v podnaslovu. Udeležili so se je razen obč. in medobčinskih sindikalnih funkcionarjev predsedniki osn. organizacij sindikata in vodstvo našega IO konference.

Na začetku je predsednik IO tov. Mak izročil knjižne nagrade tov. Milinkoviču za dolgoletno delo v sindikatu, tov. Odru za doseženo 2. mesto na državnem prvenstvu mladih kovačev in tov. Kotniku za 2. mesto med strugarji v državi na letošnjem tekmovanju kovinarjev in metalurgov.

O gornjih temah so nato razpravljali domala vsi navzoči. V

našem zapisu pa povzemamo najbolj bistveno.

ENKRATNE POMOČI REŠUJEJO ENKRATNE STISKE

Za socialne pomoči je sindikat železarne letos odobril 35 starih milijonov. Ustrezna komisija je od aprila do konca oktobra podelila za 103 primere že 27 milijonov. Tako ostane v ta namen do zaključnega računa le še okoli 8 milijonov, to pa je (pre)malo.

Čez 50% delavcev je bilo upravičenih do socialne pomoči, ker so bili dolgo v bolniški. To po eni strani pomeni, da v žele-

zarni še nimamo prav veliko »čistih« socialnih primerov, po drugi pa, da dalj časa bolan delavec zlahka postane socialni primer. (Misel iz diskusije: kaj, če za obračunavanje bolniške ne bi veljali poprečni lanskega leta, ampak zadnjih treh mesecev?)

Povzetek razprave o tej temi v grobem kaže socialno ogroženost delavcev v dveh smereh:

— dolge bolezni, ki pogosto izvirajo iz narave (okolja) dela in se iztekajo v invalidnost

— delavci z nizkimi in najnižjimi OD.

Enkratne pomoči seveda lahko pomenijo le enkratne rešitve, iskati pa je treba trajnih. Služba za sistem OD zdaj izdeluje analizo o delavcih z najnižjimi OD. Ko bodo podatki znani, bo treba analizo nadaljevati v tozdi in del. skupnostih. Sem že zdaj spada tudi ugotavljanje stanja v

družinah prizadetih, saj je gotovo zelo važno vedeti, koliko denarja pride mesečno na člana.

Treba bo raziskati vzroke za nizke OD (slabo ocenjeno delo, nedoseganje norme zaradi izčrpanosti — starejši delavci) ter predlagati rešitve; morda višje startne osnove ali podobno.

Pri dolgih boleznih in invalidnostih so razpravljali po vrsti predlagali izboljšanje pogojev dela (vključitev odborov za varstvo pri delu), višje vrednotenje minulega dela in iskanje oz. ustvarjanje del po tozdi, primernih za invalide.

NE DOPUŠČATI NERGAŠTVA

Kritičnosti našim delavcem nikoli ni manjkalo in tudi smisla za praktičnost ne. V tem času se jim

(Nadaljevanje na 2. strani)

Iskreno čestitamo

(Nadaljevanje s 1. strani)

zdi, da jih še vedno preveč zasipavamo s papirji. Vedo tudi, da vsaka reorganizacija rada poveča administracijo. To so v bistvu zdravi pogledi. Se pa v vsakem tozdu najdejo tudi nergači, ki kdaj hočejo potegniti druge za seboj. Zato je nergačem treba stopiti na prste, še bolj pa jih bo onemogočilo kontinuirano boljše delo sindikata.

V prihodnje bo ta namreč programiral svojo dejavnost za mesec—dva naprej, usklajeno s samoupravnimi organi in drugimi družbenopolitičnimi organizacijami.

ZNAČILNOSTI PROIZVODNJE SPREMLJATI TUDI MED LETOM

Več navzočih je kritiziralo silno kratke roke, ki so že kar naša značilnost, kadar gre za razprave npr. o kvartalnih rezultatih poslovanja, tokrat pa tudi za poračun. Le nekaj dni je namreč dano zborom delovnih ljudi ali delavskim svetom, da se seznani s podatki in se izrečejo o njih.

Ali je to zares nujnost, ki se ji ni mogoče ogniti, je vprašanje, rešitev pa je seveda več. Ker imamo tudi med letom na voljo kazalce o skupni proizvodnji, njeni strukturi, o izpadih itn., lahko o njih razpravljamo takrat brez naglice. Tako bo npr. sindikat pripravil decembra problemsko konferenco o vprašanjih v zvezi s skladom skupne porabe, o financiranju družbenega standarda itn., da bodo stališča pripravljena že precej pred zaključnim računom, ko bo verjetno spet »nagnano«.

Tehtno je bilo tudi opozorilo, naj bodo odločitve pri planskih dokumentih kompleksne. Če vemo, kaj vse vpliva na večje ali manjše OD, se bodo naše misli dotikale tako investicij (ki jih je treba seveda odplačevati) kot organizacije dela, delovne in tehnološke discipline ter še česa.

Nakazanih, ne pa tudi domišljenih je bilo več tem, tako npr., ali obstaja pri nas nekaj takšnega kot »tozdovska uravnilovka«, pa vprašanje beneficirane delovne dobe, toda o tem drugič.

Zaključimo z ugotovitvijo, da je seja pokazala dobre smeri za delo naprej.

Marjan Kolar

nje legirnih odpadkov, saj se zaradi nepravilnega sortiranja izgubljajo dragi elementi v manj vrednih jeklih.

TOZD JEKLOLIVARNA. Težave, omenjene že v prejšnjih mesecih, so se nadaljevale tudi v oktobru. Kvaliteta peskov se je sicer nekoliko izboljšala, vendar še zdaleč ne da takšne mere, da bi bili zadovoljeni vsi kakovostni pogoji. Vedno bolj iztrošena osnovna sredstva terjajo tudi čedalje več sredstev za njihovo vzdrževanje in obnavljanje; porabo teh pa TOZD zaradi prenizkega prihodka in naraščajočih cen materialov in storitev ne more več v celoti pokrivati. Velike težave so nastopile tudi zaradi vedno večjega pomanjkanja kadrov — zlasti kritično je na nekaterih ključnih delovnih mestih v čistilnici in minilivarni.

TOZD VALJARNA. TOZD je presešel plan skupne proizvodnje za 9,5 odst. Na težki progji so nastali zastoji zaradi elektrookvar ter daljšega ogrevanja visoko legiranih jekel. Kljub temu pa je bila proizvodnja presežena za 6,0 odst. Na srednji progji znaša prekoračitev 15,3 odst., na lahki pa 4,9 odst. Na srednji in lahki progji so proizvodnjo ovirali daljši časi priprave proge ter zastoji zaradi mehanskih okvar.

TOZD KOVAČNICA. V oktobru je bila dosežena skupna proizvodnja še nekoliko višja kot mesec poprej, saj je razen nekoliko manjših izjem potekalo delo zelo uspešno. Preventivno in sprotno vzdrževanje je bilo zadovoljivo. Izmečka pa je bilo približno enako kot v prejšnjem mesecu, v normalnih mejah pa je tudi nespela proizvodnja. V TOZD se s kadrovanjem potrebnih ljudi že pripravljajo na začetek obratovanja avtomatske kovačnice. Pri tem pa ugotavljajo, da jim bo primanjkovalo okrog 15 nekvalificiranih delavcev za nadomestilo na sedanjih agregatih kovačnice.

TOZD JEKLOVLEK. Plan skupne proizvodnje je bil presežen za 11,7 odst. Tako beleži TOZD pre-

koračitev pri vlečenem jeklu za 38,0 odst. in pri luščenem jeklu 6,7 odst. Pri brušenem jeklu pa je bil plan dosežen le z 51,5 odst. in pri vlečeni žici 60,0 odst. Tu že dalj časa primanjkuje potrebne vložke. Ta problem naj bi bil dokončno rešen v drugi polovici novembra, ko bo v TOZD valjarna izdelan potrebni vložek. Vzdrževanje se je v minulem mesecu nekoliko izboljšalo, vendar nekateri problemi še vedno niso dokončno rešeni.

Naš »srebrni« mladi kovač Branko Oder

TOZD ORODJARNA. TOZD je presešel predvideni mesečni plan s 50,0 odst., s tem pa se je tudi nekoliko izboljšalo stanje v kumulativu. Doseganje le-te sedaj znaša 77,8 odst. V minulem mesecu so v TOZD veliko delali še na zaostankih iz leta 1978, in sicer na internih uslugah za druge TOZD.

TOZD STROJI IN DELI. TOZD je v minulem mesecu dosegla plan skupne proizvodnje v višini 86,0 odst. Odpremljeni sta bili samo dve stiskalnici; vzrok je v pre-

Kako izpolnjujemo planske obveznosti

V oktobru smo presešli plan skupne proizvodnje za 7,1 odst. V kumulativu tako zaostajamo le 0,3 odst. Prekoračitev odpreme gotove proizvodnje znaša 5,5 odst. V kumulativu tu zaostajamo za 1,6 odst. Visoka je prekoračitev fakturirane eksterne bruto realizacije — 15,3 odst., s tem pa je tudi zmanjšan zaostanek v kumulativu na 3,8 odst. Planiran izvoz je prekoračen za 14,7 odst., kumulativno pa zaostajamo še 7,3 odst.

TOZD JEKLARNA. V oktobru so v TOZD želeli vsaj delno nadoknaditi septembrske izgube, ki so nastale zaradi večje okvare na transformatorju 40-tonske elektropeči in drugih manjših okvar. Proizvodnja je bila otežkočena predvsem zaradi mnogih bolezenskih izostankov. Močno se je poslabšala vzdržljivost obokov, kar povečuje remonte predvsem na večjih pečeh. V novi jeklarni pa je bila še zabeležena okvara šaržirnega žerjava na obeh pečeh. Tudi v oktobru kvaliteta starega železa ni bila najboljše. Koncem meseca se je kakovost glede na obliko in kosovnost sicer popravila, a še vedno je problem pomešanosti starega železa. Pri tem je najbolj problematično sortira-

T O Z D	ODSTOTEK DOSEGANJA V PRIMERJAVI Z ENAKIM OBDOBJEM LANI							
	SKUPNE PROIZVODNJE		ODPREME		FAKTURIRANE EKSTER. REALIZACIJE		IZVOZA	
	oktober	kumulativ.	oktober	kumulativ.	oktober	kumulativ.	oktober	kumulativ.
JEKLARNA	97,9	100,2	-	-	-	-	-	-
JEKLOLIVARNA	104,4	116,7	107,3	106,3	145,8	134,3	66,9	168,8
VALJARNA	108,1	101,3	138,5	98,9	205,1	132,9	121,5	139,3
KOVAČNICA	104,6	107,2	87,5	100,8	131,2	130,3	106,8	171,2
JEKLOVLEK	127,9	114,7	126,2	116,0	175,9	145,4	63,6	266,2
ORODJARNA	-	-	-	-	-	-	-	-
STROJI IN DELI	85,9	95,0	92,7	98,4	94,3	115,0	183,0	42,9
- noži, brzorezno orodje	147,2	143,6	170,6	138,7	179,9	157,5	242,6	189,1
- gredice	6,7	85,1	-	-	-	-	-	-
- palice	44,7	60,4	44,7	60,3	53,3	72,7	-	-
INDUSTRIJSKI NOŽI	65,6	103,0	115,6	108,3	172,7	152,0	242,6	189,1
PNEVMATičNI STROJI	62,5	83,9	72,4	85,0	135,6	134,5	-	130,4
VZMETARNA	107,5	109,9	99,1	109,0	129,5	138,2	119,6	112,6
REZALNO ORODJE	77,3	90,8	107,1	92,7	147,8	146,6	103,4	107,9
KOVINARSTVO LJUBNO	67,4	94,5	116,2	93,0	98,8	110,3	-	-
KALILNICA	-	-	-	-	141,5	131,8	-	-
STROJ. DRUGIH TOZD-DS	-	-	-	-	94,6	136,1	-	-
SKUPAJ DELOVNA ORGANIZACIJA	103,3	101,4	121,5	101,1	152,9	130,3	121,2	139,9

ODSTOTEK DOSEGANJA OPERATIVNEGA PLANA
SKUPNE PROIZVODNJE

T O Z D OKTOBER KUMULATIVNO

JEKLARNA 101,5 99,3

T O Z D	ODSTOTEK DOSEGANJA NAČRTOVANE (ga)							
	SKUPNE PROIZVODNJE		ODPREME		FAKTURIRANE EKSTER- NE REALIZACIJE (bruto realizacija)		IZVOZA	
	oktober	kumulativ.	oktober	kumulativ.	oktober	kumulativ.	oktober	kumulativ.
JEKLARNA	105,5	99,6	-	-	-	-	-	-
JEKLOLIVARNA	102,2	101,8	101,8	103,6	100,3	101,7	107,8	143,0
VALJARNA	100,5	99,3	107,5	96,1	126,2	98,3	97,5	89,1
KOVAČNICA	107,3	103,3	103,5	106,9	119,9	107,7	134,2	109,1
JEKLOVLEK	111,7	105,8	115,7	107,1	123,0	106,8	35,0	88,8
ORODJARNA	150,0	77,8	92,3	68,2	126,7	83,8	-	-
STROJI IN DELI	86,0	97,3	84,8	87,8	70,6	82,4	178,5	29,8
- noži, brzorezno orodje	111,4	101,6	126,1	99,4	120,9	106,2	89,2	79,1
- gredice	9,6	66,5	-	-	-	-	-	-
- palice	130,8	143,0	130,8	141,3	153,3	154,5	-	-
INDUSTRIJSKI NOŽI	70,3	94,2	125,3	106,0	121,6	101,0	89,2	79,1
PNEVMATIČNI STROJI	107,2	98,5	102,4	98,0	140,6	110,7	-	102,8
VZMETARNA	103,3	104,4	98,8	103,4	112,7	107,6	200,8	153,7
REZALNO ORODJE	113,4	111,4	103,4	108,7	128,6	111,5	375,7	146,2
KOVINARSTVO LJUBNO	97,0	104,2	96,0	91,4	94,0	85,6	-	-
KALILNICA	-	-	-	-	130,5	108,7	-	-
STOR. DRUGIH TOZD-DS	-	-	-	-	84,8	88,3	-	-
SKUPAJ DELOVNA ORGANIZACIJA	107,1	99,7	105,5	98,4	115,3	96,2	114,7	92,7

mestitvi montaže na stiskalnice za SZ. Obdelanih ulitkov je bilo izdelanih za 81,1 odst., odkovkov 83,9 odst., valjev 103,1 odst., sestavljenih izdelkov 59,1 odst., strojev in naprav 81,9 odst. in raznih izdelkov interne proizvodnje za 184,3 odst.

TOZD INDUSTRIJSKI NOŽI. V oktobru je bil dosežen plan skupne proizvodnje v višini 79,2 odst., in to predvsem zaradi nizke proizvodnje compound gredic, saj je bilo doseženih le 9,6 odst. Proizvodnja nožev je bila dosežena 112,0 odst., brzorezno orodje 100,0 odst. Proizvodnja obdelanih palic pa je bila presežena za 30,8 odst.

TOZD PNEVMATIČNI STROJI. Predvideni mesečni plan je bil v minulem mesecu dosežen v vsem asortimanu. Obstojne kapacitete kakor tudi delavci so bili precej zasedeni z interno proizvodnjo za druge TOZD. Najbolj problematično je pomanjkanje delavcev. Iz proizvodnje je izpadlo tudi nekaj ključnih kapacitet (tako brusilnih kot rezkalnih in vrtnih strojev).

TOZD VZMETARNA. Tudi v minulem mesecu je TOZD zabeležil presežek plana skupne proizvodnje. Z ozirom na ugoden asortiman vzmeti pa bi lahko bila proizvodnja še večja. Težave so bile predvsem v neredni dobavi materiala iz TOZD valjarna, primanjkuje pa tudi delavcev.

TOZD RO PREVALJE. Slaba dobava karbidne trdine v oktobru je precej pripomogla k застоju v proizvodnji. Tako je prišlo do izpada proizvodnje krožnih žag, prav tako pa so nastale težave pri

nekaterih dimenzijah svedrov, ki dimenzijsko in oblikovno odstopajo od zahtevanih pogojev. Zastoji so nastali tudi zaradi okvare ploščinskega brusilnega stroja, na rezkalnih strojih pa je bilo pri proizvodnji nožev opazno pomanjkanje dela. Obstaja bojazen, da bodo ti stroji zaradi istih vzrokov

delno ustavljeni tudi v novembru.

TOZD KOVINARSTVO LJUBNO. V oktobru je TOZD zaostala za predvidenim planom skupne proizvodnje za 3,0 odst., pri odpremi za 3,1 odst. in pri fakturirani bruto realizaciji za 6,0 odst.

Si lahko privoščimo nekvaliteto

Pregled tričetrletnega poslovanja je med drugim pokazal, da se je izmeček v primerjavi z enakim obdobjem lani povečal za 7,5%. Povzemamo iz Poročevalca št. 38:

Le valjarna ga je občutno zmanjšala od 1,15 % na 0,95 %, delno tudi tozd pnevmatični stroji. Drugje pa je izmeček porastel, posebno v jeklovleku, kovačnici ter v strojih in delih. Ravnatelj tozda kontrola kakovosti dipl. inž. Mitjo Šipka smo zato vprašali naslednje:

V obeh Fužinarjih ste že veliko pisali o vprašanih kvaliteta, tudi na sestankih nenehno opozarjate nanjo. Povejte, kaj se po vašem da storiti konkretno od tozda do tozda, od izmene do izmene, da bi se stanje vendarle izboljšalo:

- vplivati na ljudi vzgojno
- nenehno sitnariti
- groziti s kaznimi
- vabiti z nagradami?

Odgovoril je naslednje:

Po novem pravimo takim izdelkom »neuspela proizvodnja«. Ta

izraz mnogo bolj ustreza in pove, koliko od načrtovanega se nam ni posrečilo tako, kot bi se moralo ali bi radi.

»Izmeček« je goljufiv izraz, pa tudi številka je zelo varljiva. Če bi v življenju zavrgli v izmeček vse proizvode, ki se niso popolnoma posrečili, bi bankrotirali. Zrcalo dobre proizvodnje pa je v tem, da čim manj ponesrečenih proizvodov da v prodajo in ji pravi »sekunda roba« ali »pogojna odprema« ter ji včasih popusti tudi pri ceni.

Vedno pa ni tako! Kar pogledamo, kaj vse kupimo, ker pač boljšega ne dobimo in pri tem proizvajalec niti ne zardeva, čeprav ve, da je kupca zavestno ogoljufal, celo oškodoval za isto ceno. Po tem se ločijo solidni proizvajalci od nemarnih.

Naša delovna organizacija spada med zelo solidne.

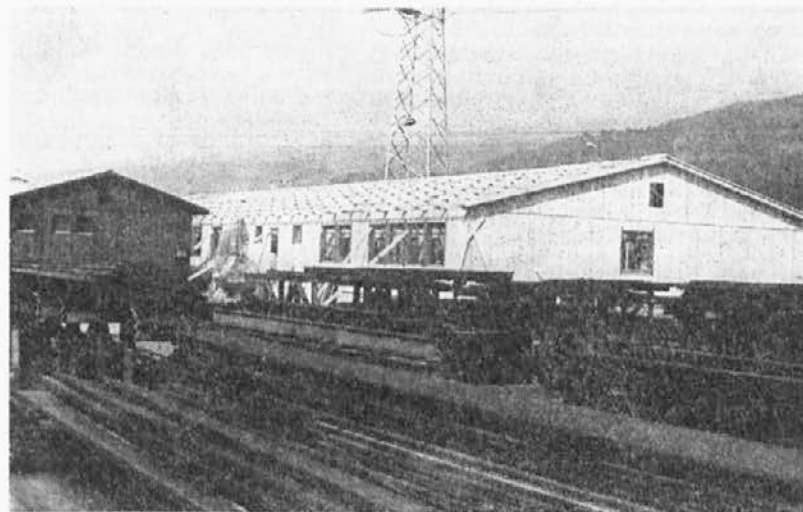
Če smo zabeležili porast neuspela proizvodnje za 7,5 %, proti lanskoletnemu, še ne pomeni, da smo delali slabše, lahko pomeni tudi, da smo poostreli kontrolo ali kriterije in neuspela proizvodnja se pokaže bolj napihnjena, prave neuspela proizvodnje pa je manj, predvsem pa je reklamacij od kupcev manj in to drži, to pa pomeni, da dobro ime naše delovne organizacije pridobiva. Prodati slabo ali pomanjkljivo robo, je stvar morale; če jo mi drugim, jo drugi nam. Nekaj časa se jezimo, potem postane taka manira navada, proizvajalci so prepričani, da je vseeno, kako naredijo in propad je neizbežen, takoj ko se na trgu pojavi konkurenca, ki je boljša po kvaliteti, pa ni treba, da je cenejša. Sedanje krizno obdobje, ko na trgu primanjkuje vsakovrstnih potrebščin, je pravi eldorado, da se do kraja pokvarimo in postanemo namesto industrijsko razvita dežela, dežela »fušarjev«.

Prvi pogoj za boljšo kvaliteto je:

Vsako se mora zavedati, da je dolžan po svojih močeh prispevati k boljši kvaliteti, sicer je tudi sam od drugih nima pravice zahtevati.

Razpasla se je grda navada, da nekateri proizvodni obrati skušajo neuspelo proizvodnjo skrivati za »izplenom«, ker jim trenutno tako bolje kaže bilanca. Bilanca pa ni niti najmanj odraz uspešnosti, je le prikaz nekega trenutnega stanja, ne predvideva pa posledic, ki so dolgoročne. Kakovost z bilanco nima nikakršne življenjske zveze!

So določeni zakoni v življenju, ki niso napisani, pa se jim ne more izogniti nobena industrija, pa

Kontrast

tudi življenje ne, v vsaki družbeni ureditvi.

KVALITETA, CENA, ROK IZDOBAVE

Na prvem mestu je kvaliteta. Mercedes je drag, pa slovi po kvaliteti in je kljub hudi konkurenci vedno vnaprej razprodan. Ravensko jeklo slovi po dobri kvaliteti, in če je treba posebno skrbno izbirati, pridejo kupci na Ravne, kako dolgo še? To je odvisno od nas, prav vseh.

Kaj storiti, da bodo naši proizvodi kvalitetni, pri tem pa neuspela proizvodnja čim manjša? Prositi, sitnariti, groziti, ponujati nagrade? Najprej je treba ugotoviti vzroke za slabo kakovost dela in izdelkov. Vzroki pa so lahko od dela do dela in od obrata do obrata različni.

Posebne nagrade pripadajo za izredne ali celo izjemne uspehe, kazni pa bi morale izrekati najbližje okolje — delovna skupina. To že delamo, bo rekel nekdo, saj razpolagamo z gibljivim delom OD. Žal je ta »gibljivi del« bolj kamen spotike kot pa kazen ali nagrada. Dokler bomo morali pridnim jemati zato, da bomo nagradili še bolj pridne, ker lenim nikoli ne bomo vzeli toliko, da bi pridelali za nagrade pridnim, ta način stimulacije ne bo uspešen. Kolikor toliko uspešen je tam, kjer delajo ljudje na normo. Toda pozor — tu se pojavi strahilo — **kvaliteta!** Ali smo toliko močni, da bomo neprizanesljivi pri oceni kvalitete ali pa bomo pogledali skozi prste, poskušali pogojno prodati, pod ceno prodati, da ne bi preveč prizadeli delavca pri presežanju norme? Mojster

NEZNANJE DELAVCA — zanimanje za usposabljanje je neposredno povezano s stimulacijo. Na slabo plačana in fizično ali psihično težavna dela ljudje ne gredo, če pa gredo, ostanejo kratke čase. Ves trud in denar, ki ga je družba vložila v usposabljanje teh ljudi, je vržen proč. Tipičen primer: skoraj vsi metalurški polklici, posebno še v topilnici.

NEUREJENA TEHNIČNA DOKUMENTACIJA — gore papirja so se v zadnjih nekaj letih povisale za več kot 100%, od tega pa je tehnična dokumentacija neznatno porasla. Vsa dognanja bi morala biti zapisana, narisana, dograjvana in popolnoma nedvoumna. To je dolžnost tehničnih kadrov, ki jih imamo kar precej — **seveda bi se morali pač ukvarjati predvsem s tehniko**, šele vzporedno z drugimi dejavnostmi, ki so nujno potrebne, toda šele na drugem mestu.

NESTROKOVNA ORGANIZACIJA DELA — ogromno neuspele proizvodnje nastaja zaradi pomanjkljive organizacije. Posebno se čutijo vrzeli, ko gre za povezovanje v različnih temeljnih organizacijah. Učinek se po navadi pokaže šele na koncu, ko je izdelek gotov in ga ni mogoče več rešiti. Krivec je izključno organizacija, vendar je znanih le malo primerov, da bi kdo iz organizacije občutil posledice takih napak, pravim **KDO** in ne organizacija v celoti.

NESPOŠTOVANJE TEHNOLOŠKIH PREDPISOV — MALOMARNOST

Roko na srce! Največ neuspele proizvodnje nastane zaradi malomarnosti. Nekako skušamo razumeti, da je komu ušla stotinka pri struženju, ali kak rokvel pri kaljenju, ker pač ni dovolj izkušen ali je stroj star. Če pa mu uide kar za 10 mm, je to izključno njegova krivda in če se pojavijo stotine, kar tisoč kosov zamešanega jekla, je kriv človek in njegova malomarnost in nihče drug.

Večina sodelavcev se ne zaveda, kolikšno gorje lahko povzroči malomarnost, ne samo materialne škode, ki jo na koncu koncev plačuje vsa družba, ne samo temeljna organizacija in naša delovna organizacija, povzroči lahko človeške žrtve, pokvari ugled železarne za leta naprej in si s tem zbija svoj lastni standard.

V remontni delavnici na letališču Orly v Parizu so mi pripovedovali, kako pripravijo sodelavce k vestnemu delu: po končani generalni reparaturi letala se na prvi let vanj vkreca vsa ekipa od monterja do inženirja. Pravijo, da se je prvi let vedno dobro končal. Škoda, da mi ne moremo uvesti take metode.

Odgovornost do kvalitete mora biti vcepljena v srce vsakemu sodelavcu in ne bi bilo odveč, če bi na svojih sejah o kvaliteti in neuspeli proizvodnji razpravljali zbori delavcev in samoupravni organi, posebno še delavska kontrola in komiteji LODS v vsaki temeljni organizaciji.

Dragoceni »kolač«

Kazni niso učinkovite

Mojster ni za to tu, da prosi, grozi, sitnari in obljublja. V prvi vrsti je zato, da poišče vzroke neuspeha. Na voljo ima vrsto strokovnih služb, ki mu lahko pomagajo. Ko pa spozna vzrok, mora ukrepati.

V naši samoupravni družbeni ureditvi je zapisano:

Osnova za življenje je delo — dobro delo in ne kakršnokoli. In še naprej: **delavec naj bo nagrajen po učinku svojega dela, ne samo po svojem delu.**

Če je tako, čemu tedaj prositi, sitnariti, groziti in obljublja? Prav tu pa se je zataknilo. Vse bolj se je udomačilo mnenje, da v naši družbi človek lahko živi, če dela dobro ali slabo, mnogo ali malo, odgovorno ali neodgovorno in celo, če nič ne dela!

Z grožnjami normalnega človeka ni mogoče pripraviti do dobrega dela, vsaj za dalj časa ne. Z večnimi obljubami in pogajanji okoli nagrad še manj, kar bi na eni strani pripeljalo tako daleč, da bi za vsako delo delavec sklepal pogodbo o nagradi, če pa bi pri mešetarjenju okoli nagrade padel skozi sito, bi ne verjel nikomur več in ne bi več sklepal pogodb in ne delal.

mora biti zainteresiran, da prodaja dobro robo in ne pomanjkljive.

Edini recept ostane: **delavec naj bo nagrajen po učinku svojega dela!**

Vzrokov za neuspelo proizvodnjo je skoraj nešteto. Nekaj teh imamo opredeljenih in zapisanih v naših dokumentih. Za neuspeh dela ni vedno kriv delavec neposredno. Oglejmo si nekaj najbolj pogostih vzrokov neuspele proizvodnje:

- neprimeren vložek
- neprimerna proizvodjalna sredstva
- pomanjkanje kontrolnih naprav in kadrov
- neznanje delavca
- neprimerno okolje za delo
- neurejena tehnična dokumentacija
- nestrokovna organizacija dela in sodelovanje med temeljnimi organizacijami
- neprimerne fizične in psihične sposobnosti delavca
- neurejeni medsebojni odnosi na delovnem mestu
- nespoštovanje tehnoloških predpisov
- malomarnost.

Od vseh naštetih si pobje oglejmo le nekatere.

Zakon o združenem delu in zakon o delovnih razmerjih omejenata pavšalno odškodnino. Tod smo tudi vzeli podlago, ko smo začeli pripravljati pravilnik, ki je bil kasneje sprejet, čeprav ponekod z očitnim negodovanjem, češ: »Za to pa že ne bomo glasovali, da bomo potem kaznovani.«

V Novicah smo pozorno spremljali uveljavljanje pavšalnih odškov, kjer smo zapisali prve podatke o kršiteljih in višini pavšalne odškodnine. Začelo se je v maju, zdaj, konec jeseni, je pot že bolj utečena in v pravni službi pravijo, da se proti pričakovanju pavšalne odškodnine dobro uveljavljajo. Kršitve se doslej v glavnem, če že ne kar izključno, nanašajo na zamude in izostanke z dela. Človek bi rekel, no, tuintam kdo ne pride na šit, si kdo nabere zamud, sicer pa ni nikakršnih prekrškov. Ali je v resnici tako? Formalno da.

Tudi ni najbolj prepričljivo, da se število kršilcev množi le v nekaterih tozidih, v drugih pa jih še sploh ni.

Nekateri kršitelji so si stvar vzeli tako k srcu, da so določen znesek kar sami prinesli na blagajno, drugi so podpisali, da se strinjajo z odtogovanjem od OD, so pa še taki, ki želijo stvar razčistiti na sodišču — menda je teh precej.

V objavljenih podatkih (Novice) smo videli, da ti po tisoč (Novice) ne uide, če te le kak dan ni v službo. Zdelo se nam je kar veliko, vendar postane neznatno takoj, ko vzemo za novejši primer, ko bo delavec na obroke odplačeval 11.000 din. Takoj se zazdi, da si takih stroškov ne bo privoščil tak delavec, ki krvavo potrebuje svojo plačo (11.000 din pa je solidna plača) za družino, in delavec, ki ima do dela in rednega prihajanja v službo resen odnos. Če torej v grobem vemo, koga bo pravilnik o pavšalnih odškovnih nah prejel zadet, koga pa sploh ne, se nujno vprašamo: kaj pa v resnici dosežemo s pavšalnimi odškovninami?

Ravnatelj tozidov (od teh je namreč odvisno, kdo gre v postopek), kjer so pavšalne odškodnine že od vsega začetka vzeli resno, so na vprašanje, ali se je zategadelj disciplina izboljšala, brez oklevanja in jasno odgovorili: »Ne.«

Ni bil naš namen z uveljavljanjem pavšalnih odškovnin doseči večjo disciplino in odgovornejši odnos do dela?

Vse tisto, s čimer smo se otelali pred sprejemom pravilnika, ostaja torej domala nespremenjeno. To pa je vredno temeljitega razmišljanja. V pedagogiki je znana učinkovita Makarenkova

klofuta kot sredstvo kazni. Kajpada je to le ena izmed številnih metod kaznovanja, zmeraj pa je njihov namen in bistvo v učinkovitosti. Nam pa gre za pomembno vprašanje: kako učinkovito zmanjšati prekrške v združenem delu?

Koliko, kdaj in kako storimo za delavca, preden ga pokličemo na disciplinsko komisijo in uvedemo zoper njega postopek? Najbrž je mnogo lažje zapisati v prijavo, da Franc povzroča motnje v proizvodnji, izračunati višino odškodnine in reči, naj se podpiše, če se

strinja. Ravno takega ravnanja je v naši železarni še precej (izjeme so). Ali je to zares najustreznejša rešitev? Morda bi davno pred uvedbo postopka imel kaj početi s problematičnim delavcem tudi psiholog, seveda pa je spet vprašanje, če se takrat sploh kdo spomni nanj.

Toliko je človeških, a zato težjih poti, preden izračunamo vsoto pavšalne odškodnine, izberimo jih in poskusimo — to nič ne stane!

Zlatka Strgar

OBRAZ IZ TOZDA:

Eden naših kovačev

Kovači so veseli, če delajo dobro in so taki tudi rezultati. Do ceremonij jim ni preveč. A če že morajo biti, prav. Tako je delovna sredina odločila, naj po končani proslavi 360-letnice fužinarstva prereže trak pred novim ko-

Rudolf Šipek

vaškim strojem njihov sodelavec Dolf. In ker bo torej 28. 11. 1980 stopil pred nas, ga na kratko predstavimo.

Rudolf Šipek, 45, oče dveh otrok je prvi kovač prav pri kladivu, ki ga bo nadomestil novi kovaški stroj. Torej eden tistih, ki mu bo delo olajšano. Po rodu je iz Jurija ob Pesnici, a pri nas v kovačnici že 22 let.

Začel je kot pomožni kovač, obiskoval tečaj, čez čas še dveletno šolo in postal prvi kovač, kar je zdaj že 13 let.

Pri delu se ne da zmotiti, je preveč odgovorno, saj nekatere kvalitete kujejo tudi do milimetra natančno, in je treba imeti »dobro oko«. Na treh izmenah v težkem okolju, kjer je človeku od spredaj vroče, od zadaj pa mraz, daje prvega kovača predvsem odgovornost za izdelek. Posebno, kadar se pojavi nepredvidena motnja, čas pa priganja.

Izmenko delo otežkoča družbeno dejavnost. Tov. Šipek je član ZK in aktiven v tozdu, sicer pa je dober pevec v MPZ Fužinar. Ja, in za konec — v tozdu so ga med nekaj drugimi predlagali za državno odlikovanje. Tudi to veliko pove.

Marjan Kolar

Naš novi proizvod — vrtni voz s hidravlično armaturo

vo podlaganja ležajnega ohišja na težki progi. Tudi pri tej inovaciji ni bilo moč ugotoviti povečanja dohodka. Nadomestilo si delita na polovico.

TOZD kalilnica

Francu Turjaku je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo 1.500 din za izboljšavo čiščenja zob torzijskih osov. Povečanja dohodka pri tej inovaciji ni bilo moč ugotoviti.

TOZD jeklovlek

Jožetu Trokšarju je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo 3.000 din za izdelavo dešaržirnega stolja na brusilnem stroju MC-35. Povečanja dohodka pri tej inovaciji ni bilo moč ugotoviti.

Jožetu Trokšarju in Esadu Kamburju je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo 5.000 din za mehaniziranje adjustiranja palic. Tudi pri tej inovaciji ni bilo moč ugotoviti povečanja dohodka.

TOZD vzmetarna

Ivanu Miheliču, Maksu Jelenu in Jožetu Pepevniku je bilo dodeljeno drugo nadomestilo za uvedbo hladnega prebijanja vzmeti. V drugem in tretjem letu je bil z uporabo inovacije v tozdu poprečno letno povečan dohodek za 800.824 din. Nadomestilo znaša 46.097 din, pri delitvi pa so udeleženi Mihelič s 60, Jelen in Pepevnik pa s po 20 odstotki.

Franjo Krivec

Revolucija v merah

Z novim letom preide tudi naša država na mednarodni sistem merskih enot (SI). Pravzaprav kar nekoliko pozabljamo na to, da se s koncem tega leta izteka prehodno obdobje in da bomo morali s 1. januarjem 1981 dosledno uporabiti nove merske enote, ki so določene z zakonom o merskih enotah in merilih (Uradni list SFRJ, št. 13, letnik 1976).

Pozabiti bomo morali na vrsto do sedaj veljavnih merskih enot, kot so kilopond, atmosfera, kalorije, konjske moči, ergi, in se navaditi na nove SI enote, kot so newton, pascal, joule, watt, stopinje Kelvina in druge.

V letu 1975 je minilo sto let, kar so v Parizu podpisali »metrsko« mednarodno konvencijo (Convention du Mètre). S to konvencijo, ki jo je Kraljevina Srbije podpisala že leta 1879, je bila tudi pri nas postavljena osnova za uvedbo današnjega sodobnega internacionalnega sistema merskih enot, znanega kot Mednarodni sistem enot (Unités SI). Zaradi konservativnosti pa na žalost v sodobnem svetu še vedno uporabljajo tudi »anglo-ameriški sistem enot«, zlasti v ZDA, v Veliki Britaniji in na področju njenih bivših kolonij. Največjo oviro predstavljajo ZDA, vendar v zadnjem času tudi v tej državi teče postopek za pospešeno uvajanje metrskega sistema enot (»Metric Conversion Act«). Do sedaj je že 162 dežel sveta sprejelo z ustreznimi zakonodajo enotno urejen sistem merskih enot, že 153 držav pa uporablja metrične enote, sistem SI pa pomeni pravo in logično nadaljevanje. Z novimi enotami SI sistema smo se pri nas srečali že leta 1961, zadnje predloge in izboljšave na tem področju pa nam je posredoval »Zakon o merskih enotah in merilih« iz leta 1976. Ta zakon razlaga v 8. členu pojem »javne rabe« in pravi: »Z uporabo merskih enot in meril v javnem prometu je po tem zakonu mišljena njihova uporaba pri delu oziroma poslovanju tozdom in drugih samoupravnih organizacij in skupnosti družbenih organizacij in društev, organizacij in organov družbenopolitičnih skupnosti kot tudi delovnih ljudi, ki samostojno opravljajo dejavnost z osebnim delom in sredstvi, ki so lastnina občanov in delovnih ljudi, ki z osebnim delom samostojno kot poklic opravljajo določene poklicne dejavnosti. Organi, organizacije, skupnosti in delovni ljudje morajo uporabljati s tem zakonom določene merske enote in merila tudi v delovnem procesu oziroma pri njihovem notranjem poslovanju.«

INOVACIJE

TOZD valjarna

Jožetu Orešniku in Jakobu Logarju je bilo dodeljeno tretje nadomestilo za izdelavo kotalnih dovodk na srednji progi. Z uporabo novih dovodk je bil v četrtem in petem letu poprečno letno povečan dohodek v tozdu za 3.122.259 din. Nadomestilo znaša 68.071 din, pri delitvi pa sta udeležena Orešnik s 60 in Logar s 40 odstotki.

Jakobu Logarju je bilo dodeljeno drugo nadomestilo 111.428 din za izboljšavo vlečaja srednje proge. V drugem in tretjem letu je bil v tozdu z inovacijo povečan dohodek poprečno letno za 3.244.545 din.

Lazu Saviču, Dominiku Naberniku in Edvardu Plazovniku je

bilo dodeljeno prvo nadomestilo za izboljšavo škarij na srednji progi. S preprečitvijo zastojev je bil v prvem letu v tozdu povečan dohodek za 316.984 din. Nadomestilo znaša 14.029 din, pri delitvi pa so udeleženi Savič in Nabernik s po 40 in Plazovnik z 20 odstotki.

Ivanu Valentarju in Adolfu Hladniku je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo 20.000 din za izdelavo novih odvodk na štirih ogrodjih lahke proge in škarijah. Povečanje dohodka pri tej inovaciji ni bilo moč ugotoviti, nadomestilo pa si avtorja delita na polovico.

Dragu Gabru in Francu Mlinarju je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo 5.000 din za izboljša-

Z novim letom bo imel »Zakon o merskih enotah« pravo zakonsko moč, kar pomeni tudi kazni za vse tiste, ki bodo še naprej uporabljali stara merila in se po novem merskem sistemu ne bodo ravnali. Zato bo prav, da se bomo obenem poslovlili od starega leta in od nekaterih starih, ustaljenih merskih enot. Stari kilogram bo poslej le še enota za maso. Pri kontroli mase telesa ne bomo več premišljevali o odvečnih kalorijah, temveč o joulih, saj kalorij ne bomo več poznali. Ne bomo se več hvalili, koliko konjskih sil ima motor našega avtomobila, temveč bomo govorili le o watih. Krvni pritisk nam bodo zdravniki poslej merili v pascalih.

Morda ne bo odveč, če si priključimo v spomin nove merske enote SI, ki sestojijo iz sedem osnovnih merskih enot in iz izpeljanih enot.

OSNOVNE MERSKE ENOTE SI

Veličina	Osnovna merska enota	Znak
dolžina	meter	m
masa	kilogram	kg
čas	sekunda	s
električni tok	ampere	A
termodinamična temperatura	kelvin	K
svetilnost	candela	cd
količina snovi	mol	mol

Izpeljane merske enote se oblikujejo iz osnovnih merskih enot z algebrskimi izrazi in z uporabo matematičnih simbolov za množenje in deljenje.

IZPELJANE ENOTE SI

Veličina	Izpeljana merska enota	Znak	Pomen enote
ravninski kot	radian	rad	rad = 1
prostorski kot	steradian	sr	sr = 1
frekvenca	hertz	Hz	Hz = s ⁻¹
sila	newton	N	N = kg m/s ²
tlak (napetost)	pascal	Pa	Pa = N/m ²
energija, delo, količina toplote	joule	J	J = Nm
moč, energijski in termični pretok	watt	W	W = J/s
količina elektenine	coulomb	C	C = As
električna napetost in potencial	volt	V	V = W/A
električna upornost	ohm	Ω	Ω = V/A
električna prevodnost	siemens	S	S = Ω ⁻¹
kapacitivnost	farad	F	F = C/V
induktivnost	henry	H	H = Vs/A
magnetna indukcija (gostota magnet. pretoka)	tesla	T	T = N/Am
magnetni pretok	weber	Wb	Wb = Tm ² = Vs
svetlobni tok	lumen	lm	lm = cd · sr
osvetljenost	lux	lx	lx = lm/m ²
aktivnost			
radioaktivnega vira	becquerel	Bq	Bq = s ⁻¹
absorbirana doza			
ioniziranega sevanja	gray	Gy	Gy = J/kg

Navedli smo le važnejše izpeljane enote. Za vsakdanjo rabo se bomo morali posluževati priročnikov in tabel.

Enostavnost novega sistema (sedem osnovnih enot, vse ostale so izpeljane) je prepričala skoraj ves svet v njegovo vrednost. Novi sistem so v ZRN že povsem uveljavili. V ZDA dobijo podjetja, ki delajo le po sistemu SI, vladne subvencije. Mednarodni sistem merskih enot je sprejela tudi LR Kitajska in celo konservativni Angleži se nameravajo otrestiti yardov, inchev, footov, poundov, gallona.

Zakonodajalec se zaveda, da kljub prehodnemu obdobju, v katerem naj bi se novim merskim enotam počasi privadili, čez noč ne bo šlo (tudi po petnajstih letih se nismo odvadili starih dinarjev), zato je tu in tam zatislil oko. Tako je še možno uporabljati za dolžino mersko miljo, vendar le pri označevanju razdalj v pomorskem in zračnem prometu. Ne smemo pa več uporabljati enot za dolžino, kot so Angström (10⁻¹⁰ m), mikron (10⁻⁶ m), cola-inch (25,399 m) in drugih starih enot.

Pri enotah za ploščino so dovoljene mere: kvadratni meter, ar (100 m²) in hektar (100 ar). Tlak (napetost bomo merili v newtonih na kvadratni meter (N/m²), kar je enako pascalu (Pa).

Izven sistema je še dovoljen bar (10⁵ Pa), pač pa ni več dovoljena raba tehnične atmosfere (at) in torra (mm živega srebra).

Zaradi lažjega izražanja velja dogovor, da bomo trdnost (natezno, tlačno) kovin izražali v newtonih na kvadratni milimeter (N/mm²), medtem ko bomo merili žilavost le v joulih (J) in ne več v kpm/cm².

Zakon o merskih enotah in merilih natanko določa pogoje pregleda meril, tipskega preizkusa, prometa in uporabe novih meril in nadzora nad brezhibnostjo meril. Za kršilce zakona so določene tudi kazni: z denarno kaznijo 20 do 500 tisoč dinarjev bo kaznovana ozd ali druga pravna oseba, če pri svojem poslovanju oziroma delu uporablja merske enote, ki s tem zakonom niso določene kot merske enote, ki se smejo uporabljati v javnem prometu...

V naši železarni smo dobro izkoristili prehodno obdobje. Že pred dvema letoma smo pričeli preurejati trgalne stroje in charpy-kladi na nove enote, pa tudi v formularjih o mehanskih preiskavah in potrdilu o kakovosti že navajamo trdnost in žilavost v novih enotah. V odpremnih in v računih bomo še morali spremeniti »težo« na »maso« materiala (kg).

Uveljavljanje novega merskega sistema je dolgotrajen proces, zato se ne bo zasidral v nas kar čez noč, vendar se moramo truditi, da se bomo na nove mere prej navadili, kot smo se na nove dinarje.

Anton Letonja, dipl. inž.

Med železarji komunisti

OO ZKS TOZD REZALNO ORODJE

Osnovne organizacije zveze komunistov v ravninski železarni so oktobra in novembra med drugim ugotavljale in analizirale, kakšna je socialna varnost delavcev z nižjimi osebnimi dohodki. O tem so spregovorili tudi komunisti OO ZKS TOZD RO na Prevaljah.

»Menim, da bi bilo neupravičeno kakorkoli dvomiti o socialni varnosti ravninskih železarjev, kajti v tako veliki in trdni delovni organizaciji, kot je železarna Ravne, se delavci lahko počutijo čisto varne. Kljub temu, da je tudi TOZD rezalno orodje del ravninske železarne, je pri nas nekoliko drugače,« je uvodoma dejal Franc Fajmut, sekretar te osnovne organizacije.

»Delavci, predvsem pa komunisti, se zadnji čas večkrat upravičeno vprašujemo, zakaj je naš TOZD kot TOZD osnovne dejavnosti na »repu« pri osebnih dohodkih v železarni. Ne moremo razumeti, kako je to sploh možno, saj je TOZD po poslovnih rezultatih bolj pri vrhu TOZD, ki dobro gospodarijo. Poglejte, planirali smo količino sredstev za osebne dohodke, če pa sedaj pregledamo po nekaj mesecih stabilizacijskega obnašanja, to še manj razumemo. Zakaj? Le nekateri se letos drži-

mo stabilizacijskih dogovorov. Prav to pa je tisto, kar opažajo tudi naši delavci, ki se jim takšno početje ne zdi pošteno. Želimo si, da bi v okviru železarne le morali upoštevati dogovore, ki smo jih sprejeli že v začetku leta.«

V TOZD rezalno orodje pa letos razpravljajo tudi o investicijah. O tem tov. Fajmut:

»Pri nas smo investicije planirali dokaj skromno in smo jih skoraj v celoti že tudi realizirali. Tu mislim predvsem na ukinitve oddelka pil, kar nameravamo storiti še letos. V prihodnje pa nameravamo predvsem posodobiti strojno opremo in izboljšati delovne pogoje (predvsem urediti prezračevanje proizvodnih hal). Čez leto ali dve pa nameravamo skupaj z Metalno in zahodnonemško firmo LEUCO pričeti s proizvodnjo karbidne trdine. Ker imamo sedaj precej težav pri nabavi teh materialov, bo to sodelovanje v veliko korist naši TOZD. Na Prevaljah načrtujemo, da bomo že prihodnje leto pričeli graditi novo halo za proizvodnjo karbidne trdine. Ko bo proizvodnja stekla, bomo v zameno firmi LEUCO prek Metalke dostavljali naše rezalno orodje za obdelavo lesa.«

OO ZKS TOZD KOVAČNICA

V TOZD kovačnica so bili devetmesečni rezultati poslovanja dokaj zadovoljivi. Kot ugotavljajo kovači, pa bi ti lahko bili še nekoliko boljši, če ne bi tako zadovoljivo izpolnjevali izvoznega načrta. O tem so razpravljali na samoupravnih organih in družbenopolitičnih organizacijah. Z doseženim so zadovoljni, čeprav se zavedajo, da so pogoji dela pri njih izredno težki, predvsem zaradi nepravilnega odpravljanja ozkih grl v proizvodnji. Zato se v kovačnici pripeti precej delovnih nezd in je v porastu tudi odstotek bolnišnic.

»Še vedno nam ni uspelo odpraviti ozkih grl v adjustaži kovačnice in v čistilnici, saj so prav tam delovni pogoji za današnji »tehnični« čas nenormalni. Zato je težko naše delavce prepričati in jim obljubljati boljše delovne

pogoje in bolj varno delo, saj v bližnji prihodnosti ne vidimo možnosti izboljšanja, če se ne bomo bolj resno lotili posodobitve teh dveh oddelkov,« je povedal sekretar OO ZKS Miha Ošlak.

Sicer pa so na zadnjem sestanku komunisti razpravljali o delovanju SLO in DS v kovačnici. Spregovorili so tudi o reorganizaciji krajevnih skupnosti ravninske občine.

»SLO in DS smo obravnavali po nalogah občinskega komiteja. Videli smo, da se moramo na tem področju še bolj utrditi. Tako smo že okrepili naš komite za SLO in DS in enoto narodne zaščite. Na vseh izmenah pa smo formirali enote za požarno varnost, prvo pomoč in tehnično reševanje. Vse enote pa so pred časom že tudi opravile praktični

(Nadaljevanje na 11. strani)

glasilo mladih delavcev železarne ravne

mladi fužinar

priloga informativnega fužinarja

Leto VII

Ravne na Koroškem, 28. novembra 1980

Št. 10

»Mladi fužinar« izhaja kot mesečna priloga Informativnega fužinarja. Uredniški odbor: Peter Metulj, Irma Fajmut, Karlo Kreuh in Marjana Kjorpenčev, ki odgovarja tudi za vsebino »Mladega fužinarja«.

29. november – dan republike

Kot otrok se spomnim tega dneva zato, ker sta mamica in očka ostala doma, na cestah je bilo vse polno zastav, trgovine so bile zaprte.

Kasneje, kot šoloobvezna, že v nižjih razredih osnovne šole, se spominjam, kako smo v zvezek morali čez praznik narisati zastavo in zemljevid Jugoslavije, kjer smo morali označiti kraj Jajce. Že v tretjem razredu smo morali vedeti, kaj so sklenili na II. zasedanju AVNOJ. Še vedno nismo do tega praznika čutili ničesar in pomenil nam je le nekaj — lahko bomo ostali doma in ne bo nam treba v šolo.

Počasi smo začeli dojemati, kaj dan republike sploh pomeni, da to ni nekaj zabavnega, ker nam ni treba v šolo, ampak ima ta dan odločilni pomen za graditev nove Jugoslavije.

Nehote ti misel uide nazaj v čas narodnoosvobodilnega boja, v čas pred 37. leti, ko je bila v vojni vihri ustanovljena naša socialistična federativna republika. 142 poslancev iz vseh republik se je v noči od 29. na 30. november 1943 zbralo v Jajcu v domu kulture. Poslanci so prehodili več

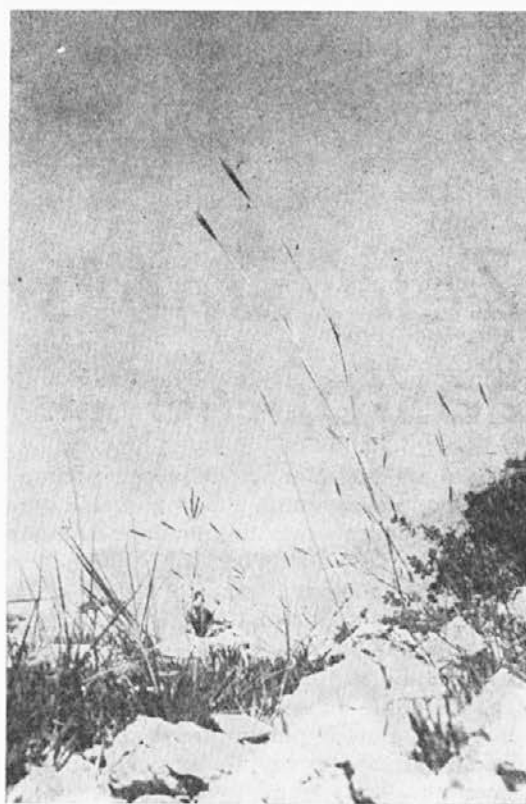
sto kilometrov daleč — zavedali so se pomembnosti zasedanja. Šele po II. zasedanju AVNOJ se je izvedela resnica o jugoslovanskem boju. Vse do tedaj je obstajala lažna resnica o boju Draže Mihajloviča »proti« Nemcem.

Po dolgoletnem razvoju je postala Jugoslavija močna in enotna z jasnim pogledom v jutrišnji dan ter trdno odločena braniti svojo neodvisnost, revolucijo in lastno pot socialističnega razvoja.

Težko je napisati v nekaj vrsticah, kaj vse smo v 35 letih svobode naredili — izgradili smo težko predelovalno industrijo, zrasla so nova stanovanjska naselja, šole... Ukrojili smo si življenje po svoje, tako kot smo si to želeli. Smo samoupravljali in odločamo o rezultatih dela, medsebojno izmenjujemo delo, dogovarjamo se o bodočem razvoju, o planih, skratka o vsem tistem, kar nas povezuje — zadovoljuje.

Bolj ko bomo enotni, bolj bomo uspeli pri graditvi naše samoupravne socialistične skupnosti naših narodov — to pa nam je tudi cilj.

Barbara Sušnik

Vztrajne bilke

So naši problemi res samo naši?

Ko govorimo o aktivnosti mladih v ZSMS, največkrat sklenemo naša razmišljanja s preprosto ugotovitvijo, da mladi niso zainteresirani za kakršnokoli delo v organizaciji. Seveda so to dokaj površne — netočne ugotovitve, ki zelo škodujejo

mladinskemu in drugemu samoupravnemu delu.

Tega se je zavedala OO ZK SGV, ki je na svojih sejah razpravljala o aktivnosti mladih v svojem tozdu. Tako sva bila s tov. Lesjakom zadolžena, da se pogovori-

va z mladimi. To sva izvedla po naših delovnih skupinah. Ugotovila sva, da je problemov več — od nepravilnega delovanja posameznikov in ožjih skupin do pomembnega člena informiranja. Na posvetovanju z mladimi smo izbrali iz vsake delovne skupine po enega koordinatorskega — bodočega člana predsedstva, ki ga bo odslej sestavljalo 16 članov. S tem smo rešili tudi problem informiranja. Informacije bodo potekale neposredno iz delovnega okolja do predsedstva in obratno.

Sodelovanje OO ZK in mladih je toliko pomembnejše, če se zavedamo, da je v tozdu SGV 130 mladih, ki pa pri oblikovanju naše samoupravne politike niso imeli vpliva. Ugotavljamo lahko le usmerjevalno vlogo avantgarde delavskega razreda, vseh delovnih ljudi in občanov in ne nekega notranjega vmešavanja. ZK mora

Sončni srež

OB PRAZNIKU REPUBLIKE
VSEM SODELAVKAM IN SODELAVCEM
ISKRENO ČESTITAMO!

MLADI ŽELEZARJI

usmerjati enotno nastopanje vseh družbenopolitičnih organizacij, v katerih so zastopane naše najširše množice. Zavedati se moramo, da ZSMS ni samo družbenopolitična organizacija, ampak tudi VZGOJNA ORGANIZACIJA, v kateri morajo mladi postati SUBJEKT odločanja in ne predmet manipuliranja določenih subjektivnih sil.

»Mladinska organizacija mora postati »POLIGON« delovanja, usmerjanja in odločanja mladih, ki bodo nato svoje znanje prenašali na nadaljnjo izgradnjo naše samoupravne družbe. Mladi človek — kakor vsak drug — lahko samo v življenjski praksi, pri delu in odgovornem odločanju preverja samega sebe, svoje ideje in pobude, pravilnost svojih stališč pa tudi realne možnosti in sposobnosti družbe.« (E. Kardelj).

Poleg vseh omenjenih ugotovitev je zelo pomembna tudi ta, da posamezniki niso vedeli, kaj naj delajo. Tako smo pripravili usmerjevalni program po posameznih komisijah, ki nam bodo v oporo pri sestavljanju terminskega programa. Le-ta pa zajema področje DEO, IPD, športa in kulture, MDA in SLO in DS. Naloge posameznih komisij pa so specifične.

Dogovorili smo se, da pripravimo problemsko-volilno konferenco, ki bo 14. 11. 1980 v sejni dvorani. Tako si bomo postavili temelj našega enotnega aktivnega dela in nastopanja.

Naj končam z definicijo E. Kardelja o sreči: »Sreče človeku ne more dati niti partija, cerkev niti sistem. Srečo si ustvari človek sam!«

Maks Kragelnik

Železarno smo dostojno zastopale

Že v prejšnji številki »Mladega fužinarja« smo vas obvestili, da je v KK Ravne 24. 10. 1980 potekalo tekmovanje na temo »TITO-PARTIJA-REVOLUCIJA«. Na tem kvizu smo sodelovali tudi mladi iz železarne.

Barbara, Irma in jaz smo se marljivo pripravljale na kviz. 105 vprašanj smo si lepo razdelile in se — vsaka zase — pripravljale. Zaradi pomanjkanja časa nismo uspele skupaj preverjati svojega znanja. Sicer pa — saj smo »že toliko stare«, da lahko druga drugi zaupamo.

Dne 22. oktobra je potekalo vse v najlepšem redu. Takrat pa nas je predsednik KS OO ZSMS železarne obvestil, da tovariši s karavle Sonjak ne bodo tekmovali z nami, temveč bodo samostojna ekipa, me pa prav tako samostojne. Bile smo jezne — toda obupale nismo. Nadalnjih 105 vprašanj smo predelale v pičlih treh dneh.

V petek smo se udeleženci zbrali že ob 17. uri. Se bomo osmešile? Bomo znale odgovarjati na zastavljena vprašanja? O teh in še številnih drugih vprašanjih smo tiho premišljevale.

Iz premišljevanja nas je zdramil pevski zbor OŠ Prežihov Voranc s pesmima »Lepo je v naši domovini biti mlad« in »Jugoslavija«. Izbrale smo si vprašanje številka 10. Bo šlo? Na prvo vprašanje smo odgovorile pravilno — 2 točki. Zatem nam je tov. Brankovič predstavil skupino »STEP« iz Mežice, ki nam je prikazala »svoj ples«. V drugem krogu tekmovanja nam je Irma spet priborila 2 točki. Da smo si malo oddahnili, je nastopila recitatorska skupina OŠ Prežihov Voranc z recitalom o Titu in Jugoslaviji. Tretji krog: 2 točki za ekipo KS OO ZSMS železarne.

Enako število točk — 6 — je zbrala tudi OO ZSMS Čečovje. Po napetem dvobo-

ju je točko več zbrala ekipa OO ZSMS Čečovje.

Med ekipami JLA pa je bila najuspešnejša ekipa s karavle Sonjak.

Ekipama, ki sta se uvrstili v naslednji krog tekmovanja, še enkrat iskreno čestitamo in želimo vso srečo.

Marjana Kjorpenčev

NEKAJ BESED O KVIZU

24. 10. 1980 je med osnovnimi organizacijami krajevne konference ZSMS Ravne na Ravnah potekalo tekmovanje »TITO-PARTIJA-REVOLUCIJA«.

Tekmovali so ekipe naslednjih OO ZSMS: Čečovja, gimnazije, šolskega centra, OŠ koroških jeklarjev in Prežihovega Voranca, železarne, JLA »Strojna« in »Sonjak«. Tekmovati bi morali tudi vojaki OO ZSMS JLA »Holmec«, vendar zaradi tehtnega razloga niso.

Tekmovanje, ki je potekalo ob 18. uri v športni dvorani pri OŠ »Prežihov Voranc«, je bilo ves čas napeto in razburljivo. Kljub pristranskosti nekaterih so se ekipe zelo dobro odrezale. Pohvalimo lahko ekipo, ki je zastopala OO ZSMS OŠ koroških jeklarjev. Na zanje dokaj zahtevna vprašanja so zelo dobro odgovarjali. Dobro pripravljenost in znanje o temi so pokazale tudi ekipe OO ZSMS s šolskega centra, železarne in vojaki s Strojne.

Najboljši ekipi sta bili ekipa OO ZSMS Čečovje in OO ZSMS JLA »Sonjak«. Uvrstili sta se v nadaljnje — občinsko — tekmovanje, ki je bilo 8. novembra v Družbenem domu na Prevaljah.

Tone Brenčur,
šolski center

SPET KOMISIJA ZA INFORMIRANJE IN PROPAGANDO

Predsedstvo OK ZSMS je spoznalo, da je za dobro informiranje in propagando zavesti med mladimi potrebno, da ustanovi komisijo za informiranje in propagando.

Ustanovni sestanek komisije je bil 20. 10. 1980. Sestavlja jo 5 članov: Sonja Jehart — »Nama« Ravne, Anton Brenčur — šolski center Ravne, Marjana Volmajer, KKŠ Ljubljana, Alojz Černe — gimnazija Ravne in Marjana Kjorpenčev — železarne Ravne. Na našem drugem sestanku smo sestavili okvirni program dela. Dogovorili smo se tudi o »pokrivanju« krajevnih konferenc, in sicer:

KK Ravne na Koroškem — Alojz Černe, Anton Brenčur

KK Prevalje — Sonja Jehart

KK Črna in KK Mežica — Marjana Kjorpenčev

KKŠ Ljubljana — Marjana Volmajer

Da pa bo naše delo uspešno, si želimo z vsemi OO ZSMS v občini Ravne na Koroškem tesnega sodelovanja.

Marjana Kjorpenčev

Naši »pohvaljenci«

Komisija za informiranje in propagando

Mladi na šolskem centru

Že vrsto let ni bilo prave povezave med mladinci na šolskem centru in mladimi železarji. Na prvem sestanku KS OO ZSMS ŠC smo sklenili, da si bomo prizadevali za čim tesnejše sodelovanje s KS OO ZSMS železarne.

Namen povezovanja in sodelovanja obeh KS je, da bi mladinci, ki prestopijo iz srednje šole v OZD, uspešno nadaljevali s svojim delom in se vključili v delo OO ZSMS v železarni. Veliko primerov je, da mladi uspešno delujejo v OO ZSMS na srednjih šolah. Ko pa končajo šolanje in pričnejo delati, se ne znajdejo ali si ne upajo poiskati poti za nadaljnje delo v ZSM, zato njihov interes za to vrsto dela in vključevanja upade in zaradi tega izgubimo veliko dobrih in aktivnih mladink in mladincev.

S podobnim problemom se srečujejo tudi mladi na ŠC, saj imajo učenci, ki pridejo iz osnovnih šol, v sebi neki »strah« in se ne morejo odločiti za aktiven vstop v OO ZSMS na ŠC. Bojijo se, da bodo naleteli na grajo in nezaupanje. Veliko jih pravi, da ne znajo in ne vedo, kaj bi lahko delali. Zato je naša naloga, da mladinke in mladince vzpodbujamo k delu že v osnovnih oziroma v srednjih šolah.

Da se ne bi več pojavljalo to, kar se pojavlja, se moramo tesno povezovati, vsestransko sodelovati, spoznavati delo mladine na vseh področjih, se seznanjati z vsemi problemi in jih uspešno reševati. Prikazati moramo mladim, kako in na katerih področjih deluje mladina v OO ZSM v OZD in obratno.

Mladina ŠC se povezuje v KS OO ZSM, ki je sestavljen iz treh OO ZSM. I. OO ZSMS, v katero se vključujejo mladi I. letnikov poklicne in priučne šole in I. letnika srednje STŠ; II. OO ZSMS, v kateri so II. letniki poklicne in priučne šole, II. letniki SSTŠ; III. OO ZSMS, v kateri so III. let-

niki poklicne šole in III. in IV. letniki SSTŠ. Vsaka OO ZSM ima svoj program, s katerim deluje, in svojega mentorja; izmed teh je eden skupni mentor KS OO ZSM. V predsedstvu KS so predstavniki OO ZSM, sekretar in predsednik KS, v predsedstvu IO ZSM pa so predsedniki razrednih skupnosti in predsednik OO ZSM. Poleg teh se udeležujejo sestankov tudi po trije delegati razrednih skupnosti, predstavnik šolske skupnosti, predstavnik podmladka Rdečega križa, predstavnik šolskega športnega društva in tov. mentorji. Tako se lahko uspešno dogovarjamo in delujemo.

Na šolskem centru smo ustanovili stalno mladinsko delovno brigado, v kateri je 78 mladincev in mladink. V prejšnjem šolskem letu smo se srečevali s problemom,

da smo ob raznih MDA vedno znova iskali in zbirali prijave za udeležbo, zato smo sklenili, da ustanovimo stalno MDB na ŠC. Brigada se bo — po programu — udeleževala vseh MDA v našem kraju — na ŠC, krajevni skupnosti in v občinskem merilu.

Sodelovanje med mladimi ŠC in železarne se je že pojavilo, saj so nas povabili k dopisovanju v »Mladi fužinar«. Prav prijetno pa smo bili presenečeni, ko so nas železarji povabili (10 mladincev), da se udeležimo tabora mladih na Obretanovem, ki pa je na žalost odpadel.

Mladi na ŠC si želimo še več takega in drugačnega sodelovanja, ki bo pripomoglo k boljšemu in širšemu delovanju mladine pri nas.

Toni Pogorevcnik,
predsednik KS OO ZSMS na ŠC

MRZEL VETER

Mrzel veter
tiho vleče
po valovih Save
prek gozdov.

Mrzel veter
tiho vleče,
a srce
želi domov.

Pač žalosti
ni kraja,
tu brez doma,
tu ni raja.

Med prijatelji
sem sam
kakor grm
sredi pragozdov.

Prišel bo čas,
ko se vrnila bova,
ti in jaz, morda, domov,
takrat ne bom več
tak grmič
sredi pragozdov.

Jože Laznik,
ŠC Ravne

Brigada šolskega centra

Utihi je brigadirski 'horuk'

Mladi brigadirji v občini Ravne so se zbrali ob zaključku MDA '80 v hotelu Merx na Ravnah. Člani MDB »Prežihov Voranc« so ocenili svoje delo. Ugotovili so, da so bili med letom zelo aktivni.

99 brigadirjev in brigadir — razdeljenih v dve MDB — je sodelovalo na MDA »KRAS '80« in »BELA KRAJINA '80«. Na zvezni MDA »BAR — LEPENAC — KOSOVO« sta sodelovala dva mladince. V sestavi »slovenske čete« pa sta prav tako sodelovala dva brigadirja na mednarodni MDA »BRATISLAVA '80«. Dva brigadirja pa sta v sklopu MDB »NORBERT WEBER« na MDA »TITOGRAD '80«. V sestavi MDB »Zdravko Čebular-Rade« iz Slovenj Gradca so naši brigadirji in brigadirke našo OK dostojno zastopali.

Skupno je sodelovalo na republiških, zveznih in mednarodnih MDA 139 mladincev in mladink — brigadirjev in brigadirke iz ravnanske občine. Od tega števila mladih Ravenčanov je kar 33 udarnikov, prav toliko pa jih je prejelo pohvale. Žal pa je eden izmed brigadirjev prejel opomin četne konference.

Naša brigada — MDB »Prežihov Voranc« je prejela »trak akcije« na MDA »KRAS '80«. Enako priznanje je prejela MDB »KOROŠKA — PREŽIHOV VORANC« na MDA »BOHINJ '80«. Obe brigadi sta prejeli priznanje za družbene dejavnosti, bili sta proglašeni za »udarni« brigadi ter prejeli priznanje »udarništvo« udarnega dne v 1. in 2. polovici svoje izmene. MDB »BELA KRAJINA '80« pa od naštetih priznanj ni osvojila le »traka akcije«.

Mladi Ravenčani pa so izvedli še vrsto lokalnih MDA. Največja je prav gotovo »NAVRŠKI VRH '80«, kjer mladi grade spominski park OF. Pri akciji sodelujejo mladi iz OZD, šol in krajevnih skupnosti. Na tem delovišču so mladi krepili duh tovarištva, humanosti in enotnosti; seznanjali so se z aktualnimi dogajanjem doma in po svetu, spoznavali pomen prostovoljnega dela, naloge ZSMS itd. Do sedaj je na akciji sodelovalo prek 240 brigadirjev

in brigadirke. Vsi udeleženci akcije »NAVRŠKI VRH '80« so prejeli priznanje OK ZSMS Ravne na Koroškem.

Predsedstvo OK ZSMS pa je ob priliki podelilo najboljšim posameznikom za prizadevnost in ustvarjene rezultate na delovišču naziv »udarnik«. Dobili so ga: Robert Kren, Danilo Gnamuš, Milan Ošep, Viktor Juvan, Jože Ferk, Jože Pokrznik, Jože Iršič, Jože Breznik, Jože Jurak, Davorin Kragelnik, Miran Franc, Silvo Zaluberšek, Tone Pogorevčnik in Miroslav Garb.

Letna skupščina KKŠ v Ljubljani

V sredo, 5. XI. 1980, smo se Korošci, ki študiramo v Ljubljani, zbrali na skupščini, tako kot vsako jesen. Ni nas bilo malo in z zanimanjem smo prisluhnili kritičnemu poročilu dosedanjega predsednika Igorja Raca. Večinoma so nam bile stvari znane, a vseeno dobro dene, ko slišiš o delu in uspehih še enkrat. Tudi na probleme nismo pozabili. Vse težave najbrž še zlepa ne bodo rešene.

KKŠ v Ljubljani je najstarejši področni študentski klub, še zdaj pa slovi kot eden najboljših delavskih. To izvejo študentje večkrat tudi v pogovoru s kolegi, ko nas sprašujejo, kaj vendar imamo vsak teden nov plakat za novo akcijo. Okrog 700 nas je v Ljubljani, vsi seveda niso vključeni v delo kuba, čeprav se zelo trudimo, da bi pridobili in zainteresirali že maturante, bodoče bruce, pa tudi tiste, ki so že v Ljubljani. Organizirali smo že razne akcije, predvsem v zvezi s študenti, ki niso aktivni ne v klubu, ne na fakulteti, ne v kaki drugi organizaciji in ne doma, v regiji. Obveščanje imamo dobro organizirano, plakati vedno visijo po vseh fakultetah in študentskih domovih, tako da neobveščenost ne more biti nikomur izgovor. Nezanimivo delo? Nemogoče, paleta dejavnosti kluba je tako raznovrstna, da bi res vsak našel kaj zase. Letos so bruci že v večjem številu prišli na skupščino pogledat, kako in kaj delamo. Uspehi se vendarle kažejo.

Poročilo našega predsednika je zajelo res vsa področja, na katerih smo se v pretek-

Za prizadevnost na delovišču in na področju družbenih in interesnih dejavnosti pa so prejeli pohvale: Robert Šipek, Karmen Vučko, Renata Vuković, Dragica Mlačnik, Milan Verhovnik, Martin Krajnc, Tone Pečnik, Uroš Grögl, Ivica Rukavina, Davorin Rataj, Ljubo Oder, Srečko Panič, Vlado Kamnik, Kesić Mičo in Dušan Brankovič.

Utihi je brigadirski »horuk«, toda ne za dolgo. Na evidenčnih lističih so brigadirji in brigadirke izjavili, da bodo še delali.

Prejemnikom pohval, predvsem pa »udarnikom«, čestita tudi uredništvo »Mladega fužinarja«.

Marjana Kjørpenčev

lem letu angažirali. Predvsem smo veseli, da smo rešili dve veliki težavi — financiranje in klubski prostor. Prva je sedaj sistemsko urejena, dejavnost financirajo občinske skupščine in samoupravne interesne skupnosti v regiji, družabno dejavnost pa financiramo z lastnim dohodkom, predvsem od akademskega plesa in članarine.

Tudi klubski prostor smo pred kratkim uredili, v kleti četrtega bloka v Študentskem naselju. Prej smo se redno sestajali v TV sobah v naselju, kar je bilo zelo težavno. Lani pa so se v regiji zagotovila sredstva in določili izvajalci del, veliko ur smo opravili sami in naš klubski prostor je urejen. Ni dolgo tega, kar smo imeli tam že prvi sestanek.

V klubu je zelo uspešna kulturna sekcija, ki na vseh prireditvah pripravi kulturni program, sodeluje tudi s Titovo kasarno v Ljubljani, pripravila pa je tudi večera v spomin na Leopolda Suhodolčana in dr. Franca Sušnika, organizira gostovanja pevskih zborov v dvorani ŠN, organizira ogled gledaliških predstav in podobno.

V tem letu je dosegla viden napredek tudi športna sekcija, saj se je plavanju in drsanju v Tivoliju ter kegljanju pridružila še vrsta drugih aktivnosti.

Že leta govorimo, kakšen problem je sodelovanje KKŠ z mladino v regiji, pa se stanje nič ne izboljša. Po reorganizaciji pred pol leta se je delo v klubu še pospešilo, upamo, da bomo tudi problem sodelovanja z mladino v regiji le premaknili z mrtve točke.

Še o mnogih uspešnih akcijah pa tudi v nekaterih neizpoljenih načrtih je v svojem poročilu spregovoril Igor Rac. Razvila se je tudi razprava na aktualne teme.

Izvolili smo nov odbor, predstavnik vodstva kluba pa se je študentom zahvalil za izkazano zaupanje v preteklem letu in povedal, da bosta stari in novi odbor kmalu izvolila predsednika kluba — po predlogih, ki smo jih podali na skupščini.

Študentje so se po dveh urah preselili v veliko dvorano v ŠN, kjer je skupščini sledil spoznavni večer. Veliko je bilo med njimi novih obrazov, kar je veselo znamenje, da se bruci zanimajo za delo KKŠ. Vzrokov za veselje pa je tudi v resnici dovolj — v tem letu je bilo v KKŠ veliko storjenega, novih idej in načrtov pa tudi ne manjka. Prav v sredo so bile ustanovljene spet nekatere nove sekcije — recitatorska, planinska, foto in podobno. Možnosti in veselja za delo je dovolj, zato ni razloga, da se vrste članov KKŠ ne bi še razširile.

M. V.

Malica na tleh

(Nadaljevanje s 6. strani)

del usposabljanja. V prihodnjem letu nameravamo njihovo znanje tudi preveriti,« je razložil tovariš Ošlak.

Kar med delom so kovači spregovorili tudi o tem, kako so informirani o rezultatih dela in o delovanju DPO in samoupravnih organov.

»Konkretnih pripomb in nezadovoljstva okrog informiranja znotraj naše TOZD skoraj ni. S tem pa še ni rečeno, da se kovači res z vsem strinjajo. Tu in

tam odkrito povejo, predvsem komunistom, da zadnje čase premalo pozornosti posvečamo problemom v kovačnici in da zmanjka na sestankih časa, ko je treba spregovoriti o njihovih težavah. Mislim, da smo v kovačnici v preteklosti res premalo pozornosti posvečali predvsem odpravljanju ozkih grl. Če bi o tem večkrat kritično spregovorili in upoštevali pripombe kovačev v težkih oddelkih, bi se verjetno nekaj postorilo,« je zaključil Miha Ošlak.

OO ZKS TOZD ENERGIJA

Komunisti te osnovne partijske organizacije so jeseni analizirali poslovanje TOZD energija v prvih šestih mesecih letos, pred dnevi pa tudi poslovanje v tretjem kvartalu. Ob tem so ugotovili, da so proti enakemu obdobju lani letos rezultati kar ugodni.

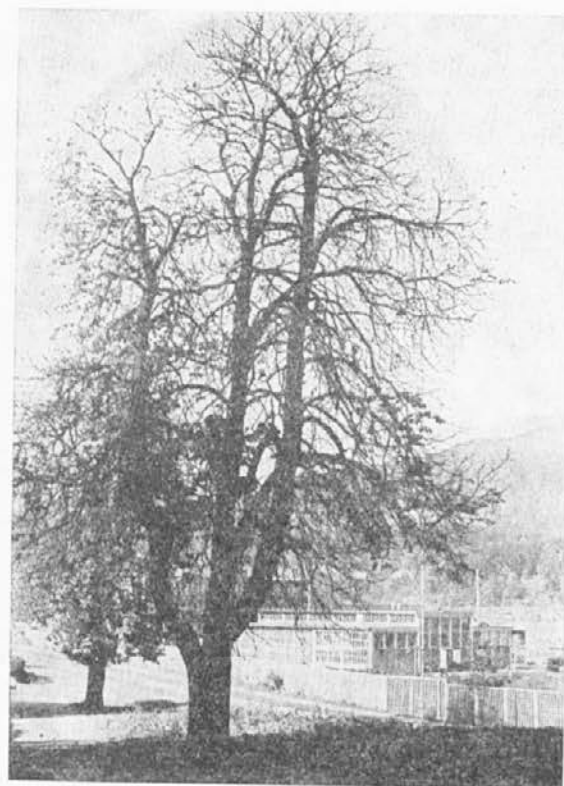
»Kljub težavam (imeli smo jih predvsem pri posodobitvi kotlarne) še kar uspešno gospodarimo. Naša TOZD je delno že lani, predvsem pa letos pričela obnavljati vročevodne kotle v kotlarni. Tako smo zahtevna dela zaupali Minelu iz Beograda. Ta bi moral vsa remontna dela končati že julija, pa jih ni. To pa boja zato, ker niso pravočasno uvozili potrebnih cevi. Končno je Beograščanom uspelo notranjost kotlov obnoviti. S tem pa naših težav še ni bilo konec. Ker smo leta vse štiri kotle v kotlarni ogrevali z mazutom, smo se letos odločili, da bi jih tudi z zemeljskim plinom. Zato smo v ZR Nemčiji kupili gorilnike za kurjenje s tem plinom. Vse naše vročevodne kotle bi morali z zemeljskim plinom pričeti ogrevati že ob začetku letošnje kurilne sezone. Šele pred nedavnim pa so bila posodobitvena de-

la opravljena« je povedal **Feliks Kočnik**, sekretar OO ZKS TOZD energija.

V TOZD energija tudi ugotavljajo, da imajo še vedno nekatera delovna mesta (polnilci jeklenk v kisikarni) nezasedena. Z zadovoljstvom pa pravijo, da nimajo težav s tehnološko in delovno disciplino. In kljub naftni krizi tudi ne pri nabavi raznih goriv. Sicer pa so imeli v energiji v tretjem kvartalu samo eno delovno nezgodo, zaradi katere je bilo 26 bolezenskih dni. Skupno pa so imeli v tretjem kvartalu zaradi bolniške 556 dni izostankov z dela in 88 dni neupravičenih izostankov, vendar predvsem zaradi dveh samovoljnih prikinitev dela.

V energiji pa so že lani pričeli z zemeljski deli pri podaljšku kotlarne, vendar so se dela pri razširitvi bolj intenzivno pričela izvajati šele letošnjo jesen. Zato se ni čuditi, da dela kasnijo že več kot leto dni, predvsem zaradi prepočasne izdelave načrtov in sedaj zaradi dodatnih potrebnih del pri ureditvi glavnih nosilcev.

F. Rotar

Razmerje

Element:	Toplotna izguba v %:
tla, kletni del stavbe	6 %
zunanj zidovi	20 %
streha ali podstrešje	15 %
zunanja okna, vrata	30 %

Vidimo, da gre okoli 70 % energije nepovratno v okolico. Na te izgube lahko vplivamo direktno z racionalnejšim odnosom in indirektno, da investiramo v izboljšavo toplotne izolacije stavbe ali prostora.

Pri tem ne smemo pretiravati, saj obstaja ravnotežje med investicijo in dobljenim prihrankom, ob upoštevanju, da nam je v prostoru ugodno. Tako ločimo tri načine toplotne izolacije:

- termodinamično
- ekonomsko
- ekološko

Termodinamična izolacija je določena z zakonom ali predpisom. V SFRJ imamo predpisano toplotno prehodnost gradbenih elementov, odvisno od zgradbene cone.

gradbena cona	I	II	III
toplotna prehodnost W/m^2K			
okna	2,50	2,50	2,50
tla	0,93	0,76	0,68
strop	0,69	0,69	0,69
zunanj zid	1,225	0,93	0,83

Ta predpis daje arhitektom precejšnjo svobodo pri projektiranju, v SR Sloveniji pa imamo strožji predpis, zajet v naslednjo enačbo:

$$q = 10 + 25 \frac{A}{V} W/m^3,$$

kjer nam A predstavlja zunanjo površino objekta, skozi katero nam uhaja toplota v okolico, V pa volumen stavbe. Projektant

predvidi, mi pa moramo objekt ali prostor izolirati tako, da bodo dejanske toplotne izgube manjše od specifičnih toplotnih izgub, dobljenih z zgornjo enačbo. Enačba daje po eni strani večjo svobodo formiranja izgleda stavbe ali prostora, istočasno pa obvezuje, da del, ki smo ga izolirali slabše, nadomestimo na drugem delu stavbe. En ali drugi predpis nam določa termodinamično izolacijo, recimo debelino opečne stene, obojestransko ometane, za določeno temperaturno diferenco med notranjo in zunanjo temperaturo.

Taka izolacija zadošča predpisom, stavbo ali prostor pa izoliramo enkrat za določen čas, recimo najmanj za 10 let. Gledano časovno se razmere, posebno cena goriv oziroma energije, spreminjajo. Popolnoma umetno je razmišljanje: če že izoliram, izoliram tako, da bom imel nekaj let mir, dobljeni prihranki pa se mi bodo časovno pozitivno obrestovali. Zelo bridko je spoznanje, da je, recimo po dveh letih, moja izolacija glede na stroške za energijo neučinkovita. Ravno časovno uspešnost izolacije za določeno časovno obdobje pa upošteva **učinkovita izolacija**.

Zgolj teoretičnega značaja je taka debelina izolacije, da se toplotne izgube pokrivajo z lastnimi notranjimi viri toplote v stavbi ali prostoru (kuhanje, bivanje ljudi, luč, TV, radio). Takšna izolacija se imenuje **ekološka izolacija**, ker ne povzroča v okolici praktično nikakršnih sprememb zaradi odvoda toplote. Tudi tako hišo so zgradili, pa le za dokaz teoretičnih izhodišč.

Ko se dokopljemo do zaključka, da bomo določen prostor toplotno izolirali, je prav, da razmislimo še o toplotni akumulaciji in vlagi.

S segrevanjem stavbe se ogrevajo zidovi, pod in stropovi, del dovedene energije se rabi za toplotno akumulacijo stavbe. Ko prenehamo s segrevanjem, se zidovi počasi ohlajajo in del akumulirane toplote se vrača v prostor. V stenah imamo nek toplotni akumulator toplote, ki na eni strani shranjuje dovedeno toplotno

Toplotna izolacija stavbe ali prostora

V Jugoslaviji se porabi v posameznih panogah določen odstotek energije:

- 46 % v industriji
- 10 % v transportu
- 35 % v široki potrošnji
- 9 % v kmetijstvu

Vidimo, da velik delež energije gre v glavnem za ogrevanje prostorov, kar pomeni, da lahko na ta odstotek vplivamo vsi. Znižanje industrijske porabe je vezano na tehnološke probleme, v transportu štedimo s sodimi in lihim dnevi. Kaj pa za to ukrenemo mi vsi, ko se doma grejemo? Ali razmišljamo o manjši porabi?

Za ogrevanje prostorov velja osnovni princip — zadržati toploto v prostoru. Če pa želimo smiselno varčevati, je prav, da analiziramo, kje nam toplota uhaja iz prostora ali hiše.

Toplotne izgube

Toplota je prehodna oblika energije, ki nastane pri prehodu iz ene oblike energije v drugo. Zgorevanje je proces, ko se spreminja notranja kemijska energija kuriv v drugo obliko, pri tem pa dobimo toploto kot prehodno obliko energije. Gibanje toplote je odvisno od temperaturne razlike in gre od stanja z višjo temperaturo proti stanju z nižjo temperaturo. Iz prostora uhaja toplota v okolico skozi stene, okna in vrata — kot posledica temperaturne razlike. Del koristne toplote v prostoru se porabi tudi za ogrevanje svežega zraka, ki prihaja skozi špranje. Da pokrijemo toplotne izgube prostora in držimo v prostoru željeno stanje, recimo 18°C, moramo vanj dovesti določeno količino toplote. Za nas, če želimo varčevati, so zanimivi naslednji podatki.

to, na drugi pa s svojo vztrajnostjo štiti prostor pred naglimi zunanji temperaturnimi spremembami. Za 25 cm zid je potrebnih 8 ur, da pride do izenačitve notranje in zunanje temperature. Toplotno izolacijo lahko namestimo na zunanji strani zidu ali pa na notranji. Če upoštevamo akumulacijo stene in oba možna načina izolacije, vidimo, da pri zunanji izolaciji ta predstavlja glavno temperaturno zaščito, in bo zid imel po celem preseku višjo poprečno temperaturo. Vanj akumuliramo več toplote. V drugem primeru notranje izolacije prostora se prenese glavna temperaturna zaščita na notranjo stran in s tem se zmanjša akumulacija sten zaradi nižje poprečne temperature zidu. V to osnovno zvezo med toplotno izolacijo in akumulacijo sten moramo vplesti še dva dodatna momenta, namen prostora in material, iz katerega je zid zgrajen. Nesmiselno je ogrevati prostor in stene v tistem delu stavbe, ki je malo v rabi (spalnica, soba za hobi, prehodni prostori), kar pa je zelo smiselno za prostor, v katerem preživimo večer, popoldan (kuhinja, dnevna soba, otroška soba).

V zraku je v odvisnosti od temperature in relativne vlažnosti vedno vlaga, ki zaradi tempera-

turnih razlik med notranjo in zunanjo temperaturo prostora potuje skozi zid. Stoklo se nam pozimi zarosi, poleti ne, četudi je v obeh primerih enako stanje v prostoru. Zaradi nizkih zimskih zunanjih temperatur in slabe toplotne prevodnosti stekla nam pozimi pade temperatura na notranji strani okna pod temperaturo rosišča zraka in iz zraka se izloči vlaga. Okno se zarosi. Podobno se dogaja v steni. Rosiščna točka, odvisna od zunanje temperature, potuje po zidu in če zid ni hidroizoliran, se lahko zgodi, da pade ta točka v izolacijski material. Posledica tega je ovlaževanje izolacije in s tem slabšanje termoizolacijskih sposobnosti. Po nekaj letih je naša izolacija neučinkovita.

Doma uporabljamo poleg energije za ogrevanje še plinsko energijo, če kuhamo na plinu, in električno energijo za kuhanje, gretje tople vode in vzdrževanje določenega komforta (radio, TV), imamo veliko drugih električnih stroškov in naprav.

Energetsko varčevati naj ne pomeni, da moramo sedaj doma kup naprav odpisati, energetsko varčevanje naj v nas zbudi občutek do naše skupne dobrine — energije.

Mag. Dušan Vodeb

POKOJNINA

pogoji za uveljavitev, odmera in izbira najboljše variante

Vse več delavcev, ki so že ali bodo izpolnili pogoje za upokojitve, se obrača na našo službo s prošnjo, da jim svetujemo glede uveljavitve pokojnine. Zanima jih vrsta vprašanj, pogoji za pridobitev pravice do starostne ali invalidske pokojnine, princip izračuna pokojnine, vpliv raznih dodatkov osebnega dohodka in »bolniške« na višino pokojnine, izbira najboljše variante pokojnine itd. Res je njihova zaskrbljenost razumljiva, saj bi človek po štiridesetih letih trdega dela le rad vedel, kakšen bo njegov standard potem, ko bo uveljavil pokojnino.

V tem sestavku bom poizkušal na kratko prikazati pogoje, ki jih morajo izpolnjevati delavci za uveljavitev starostne ali invalidske pokojnine, način odmere pokojnine in izbiro najboljše variante. Mislim pa, da bom s tem hkrati odgovoril tudi na nejasnosti in vprašanja, ki so jih postavili člani delegacije na zadnji konferenci delegacij skupnosti invalidskopokojninskega zavarovanja v delovni organizaciji.

Pogoji, ki jih mora za uveljavitev starostne ali invalidske pokojnine izpolnjevati delavec (zavarovavec):

POLNA STAROSTNA POKOJNINA — pravico do te pokojnine lahko uveljavi zavarovavec, ko dopolni 40 let zavarovalne dobe (zavarovanka 35 let) ne glede na starost.

NEPOLNA STAROSTNA POKOJNINA — pravico do te pokojnine lahko uveljavi zavarovavec, ko dopolni 60 let (zavarovanka 55 let) starosti in najmanj 20 let zavarovalne dobe.

Lahko pa jo uveljavi tudi zavarovavec, ko dopolni 65 let (zavarovanka 60 let) starosti in najmanj 15 let zavarovalne dobe, od tega pa mora imeti najmanj 40 mesecev zavarovalne dobe v zadnjih petih letih ali 80 mesecev v zadnjih desetih letih. Pri tej možnosti mora torej izpolnjevati pogoj gostote delovne dobe.

INVALIDSKA POKOJNINA — pravico do te pokojnine lahko uveljavi delavec, pri katerem invalidska komisija ugotovi, da za-

radi bolezni ni sposoben za nobeno delo in mu tudi zaradi starosti in drugih vzrokov ni zagotovljena pravica do poklicne rehabilitacije ali zaposlitve na drugem delu.

Če je vzrok takšne nezmožnosti za delo nesreča pri delu ali poklicna bolezen, lahko zavarovavec uveljavi pravico do invalidske pokojnine ne glede na pogoje starosti in delovne dobe. Višina te pokojnine je enaka polni starostni pokojnini.

Če pa je vzrok takšne nezmožnosti za delo bolezen ali nesreča izven dela, pa mora zavarovavec za uveljavitev invalidske pokojnine izpolnjevati še določeno razmerje med delovnimi leti in pokojninsko dobo, gostoto delovne dobe, in sicer pridobi zavarovavec pravico do invalidske pokojnine:

a) če ima z dopolnjeno pokojninsko dobo krite najmanj tri četrtine delovnih let;

b) če ima z dopolnjeno pokojninsko dobo krite manj kot tri četrtine, vendar najmanj eno tretjino delovnih let s pogojem, da je imel pred ugotovljeno nezmožnostjo za delo izpolnjeno gostoto zavarovalne dobe.

DELOVNA LETA — po statutu mišljeno tisto število polnih let, ki jih zavarovavec dopolni v razdobju od svojega 20. leta starosti do dneva, ko je bila ugotovljena nezmožnost za delo — invalidnost (primer: pri zavarovancu, ki je z dnem nastanka ugotovljene nezmožnosti za delo dopolnil 50 let starosti, znašajo delovna leta 30 let, tri četrtine pokojninske dobe znaša 22,5 let, ena tretjina pa 10 let).

POKOJNINSKA DOBA — po statutu mišljen čas, ki ga je zavarovavec prebil v zavarovanju po dopolnjenem 15. letu starosti. Sem spadata:

zavarovalna doba, ki jo je delavec prebil na delu s polnim delovnim časom (delovni, vojaški invalidi, matere, ki dojijo ali negujejo otroka, tudi s skrajšanim delovnim časom) ter

posebna doba, ki je po statutu izenačena z zavarovalno dobo (npr. čas v NOV, sodelovanje z NOV, čas, ko je delavec spreje-

mal nadomestilo OD v času nezaposlenosti, čas, ko je bil delovni invalid na poklicni rehabilitaciji, beneficirana delovna doba itd).

Tako primerov zavarovalne kot posebne dobe je še več, verjetno pa so našeti primeri dovolj za razumevanje pokojninske dobe.

ODMERA POKOJNINE

Pokojnina se odmerja od pokojninske osnove. Pokojninska osnova je mesečno poprečje osebnih dohodkov, ki jih je zavarovavec dobil za svoje tekoče in minulo delo v katerihkoli zaporednih 10 letih zavarovanja po 1. 1. 1966 po zavarovanevi izbiri (izbira najboljše možne pokojnine).

Zavarovanci s prizanim statusom borca NOV pred 9. 9. pa lahko izbirajo, če je za njih ugodnejše, tudi polletno poprečje navedenih osebnih dohodkov.

DELEŽI OD, KI SE VŠTEJEJO V POKOJNINSKO OSNOVO

Za izračun pokojninske osnove se šteje osebni dohodek, ki ga je za delovne uspehe z delom v polnem delovnem času na svojih delih in nalogah dobil zavarovavec za svoje tekoče in minulo delo po osnovah in merilih, ki jih delovna organizacija določi v splošnem aktu o delitvi osebnih dohodkov.

Po našem pravilniku o delitvi osebnih dohodkov so to deleži osebnega dohodka, navedeni na zadnji strani plačilne kuverte po šifrah od 1—8 (elementi OD za redni delovni čas), po šifrah od 11—17 nadomestilo zaradi raznih odsotnosti z dela po pravilniku, po šifrah od 18—24 izplačila po samoupravnih sporazumih, razlika do najmanjšega OD, razlika članom ZB do poprečja OD v ZR in razlika do republiškega poprečja (šifra 62), refundacije in druga izplačila ter nadomestilo OD po predpisih SPIZ in po predpisih zdravstvenega varstva.

Pri nadomestilih po predpisih SPIZ in zdravstvenega varstva gre za nadomestilo OD zaradi zaposlitve delovnega invalida s skrajšanim delovnim časom in zaradi nižjega dohodka delovnega invalida na drugem delu (šifri 50 in 53) in nadomestilo OD

TABELA 2 - IZRAČUN POKOJNINSKE OSNOVE

Leto	Pop. CD	I OD	66 - 75	II OD	67 - 76	III OD	68-77	IV OD	69 - 78	V	70 - 79	VI	71 - 80
	v ZR	Kol.	X	OD	Kol.	X	OD	Kol.	X	OD	Kol.	X	OD
1966	874	341,6	2.985,68									897,2	
1967	830	309,3	2.567,19	386,9	3.211,27							812,4	
1968	962	282,3	2.715,72	353,2	3.397,78	408,0	3.924,96					741,5	
1969	1.167	245,2	2.861,48	306,7	3.579,18	354,4	4.135,84	422,0	4.924,74			644,0	
1970	1.403	204,6	2.870,53	255,9	3.590,27	295,6	4.147,26	352,0	4.936,58	429,0	6.018,87	537,3	
1971	1.654	171,3	2.833,30	214,3	3.544,52	247,6	4.095,30	294,8	4.875,99	357,3	5.942,82	450,0	7.443,00
1972	2.135	145,5	3.106,42	182,0	3.885,70	210,2	4.487,77	250,3	5.343,90	305,1	6.513,88	382,1	8.157,83
1973	2.423	125,6	3.043,21	157,1	3.806,53	181,5	4.421,97	216,2	5.238,32	263,4	6.382,18	329,9	7.993,47
1974	3.094	100	3.094,00	125,1	3.870,59	144,5	4.470,83	172,1	5.324,77	210,0	6.497,40	262,6	8.124,84
1975	3.769	100	3.769,00	100	3.769,00	115,5	4.353,19	137,6	5.196,14	167,7	6.320,61	210,0	7.914,90
1976	4.363			100	3.663,00	100	4.363,00	119,1	5.196,33	145,1	6.330,71	181,7	7.927,57
1977	5.161					100	5.161,00	100	5.161,00	121,9	6.291,25	152,6	7.875,68
1978	6.407							100	6.407,00	100	6.407,00	125,2	8.021,56
1979	8.017									100	8.017,00	100	8.017,00
1980	8.739											100	8.739,00
100 %	osnova	2.984,65		3.701,78		4.356,11		5.259,47		6.472,17		8.224,80	
85 %	pokojnina	2.536,95		3.146,51		3.702,69		4.470,54		5.501,54		6.818,25	

TABELA 3 - USKLAJEVANJE POKOJNIN Z EKONOMSKIMI GIBANJI

Osební dohodek iz obdobja	Višina prvotno odmerjene pokojnine	1.1.1977 15,5 %	1.8.1977 4 % + 60	1.1.1978 10 + 2 %	1.7.1978 7 %	1.1.1979 12 + 1,8 %	1.7.1979 10 %	1.1.1980 10 + 3,5 %
I 66-75	2.536,95	2.930,17	3.107,37	3.486,46	3.730,51	4.279,08	4.706,99	5.358,90
II 67-76	3.146,51		3.332,37	3.738,91	4.000,64	4.561,36	5.017,49	5.712,24
III 68-77	3.702,69				3.961,87	4.517,16	4.968,87	5.657,06
IV 69-78	4.470,54						4.917,59	5.598,65
V 70-79	5.501,34							5.501,34
VI 71-80	6.818,25							

	1.9.1980 6 %	1.1.1981 12 %	Višina pokojnine 1.1.1981	VI. varianta indeks 100
I. 5.680,43		6.362,08	6.362,08	93
II. 6.540,97		6.781,57	6.781,57	99
III. 5.996,48		6.716,06	6.716,06	98,5
IV. 5.934,59		6.646,74	6.646,74	97,5
V. 5.831,42		6.531,19	6.531,19	95,8
VI. 6.818,25		6.818,25	6.818,25	100

zaradi začasne zadržanosti z dela zaradi bolezni (šifri 51 in 52).

Kot je razvidno iz gornjih navedb, se v pokojninsko osnovo vštejejo vsi deleži osebnega dohodka razen dodatkov za delo v podaljšanem delovnem času — nadurno delo. Pa tudi dohodek za delo v podaljšanem delovnem času se po statutu SPIZ lahko všteje v pokojninsko osnovo, vendar samo v izjemnih primerih, ki so določeni z zakonom o delovnih razmerjih, in posebnih pogojih, ki jih lahko delavci sporazumno določijo v splošnem aktu o delovnih razmerjih.

V prvem primeru gre za primere elementarnih nesreč — potres, poplava, požar in podobno ali se take nesreče pričakujejo. V drugem primeru pa, kjer splošni družbeni interes in narava dejavnosti terjajo, da se brez prekinitve opravljajo določene naloge oz. dela, tega pa ni mogoče zagotoviti z racionalno organizacijo in delitvijo dela, razporeditvijo delovnega časa ali z razporeditvijo delavcev.

V obeh primerih pa lahko traja takšno delo samo toliko časa, dokler se ne odpravijo posledice, ki ogrožajo življenje ali zdravje delavcev, oz. posledice, ki bi povzročale gospodarsko škodo in moten potek proizvodnega procesa.

Nadomestilo osebnega dohodka zaradi začasne zadržanosti z dela zaradi bolezni, tako imenovana »bolnišnica«, ki zaradi svojega zapletenega izračuna, različnih vzrokov, ki vplivajo na njegovo višino, in čestih sprememb predpisov, povzroča med zaposlenimi največ nejasnosti, zasluži posebno obširnejšo obravnavo. Za razumevanje njegovega vpliva na višino pokojnine pa je dovolj, da vemo, da se višina nadomestila za tekoče leto določi na osnovi poprečnega OD zavarovanca iz preteklega koledarskega leta. Pri preračunu dohodka za pokojninsko osnovo pa se ne glede na višino nadomestila, ki ga je delavec prejemal, vedno upošteva 100% nadomestilo in valorizira s količnikom iz tistega leta, iz katerega je bila vzeta osnova.

POLNA POKOJNINA — odmeri se v višini 85% od pokojninske osnove.

NEPOLNA STAROSTNA POKOJNINA — določi se tako, da

se najprej določi pokojninska osnova za 15 let 35% pokojninske osnove, nakar se za vsakih nadalje dopolnjenih 6 mesecev poveča za 1% za zavarovanca. Za zavarovanka pa znaša 15 let 40% pokojninske osnove, za vsakih nadalje dopolnjenih 6 mesecev pokojninske dobe do dopolnjenih 20 let se poveča za 1,5%, za vsakih dopolnjenih 6 mesecev pokojninske dobe nad 20 let pa za 1% pokojninske osnove (tabela 1).

INVALIDSKA POKOJNINA — se odmeri enako kot nepolna starostna pokojnina s tem, da se invalidskemu upokojencu (ki še ni dopolnil 55 let — zavarovanec, 50 let — zavarovanka) prišteje še dodatek na invalidnost. Ta dodatek se odmerja v odstotku od pokojnine in je odvisen od razmerja med delovnimi leti in zavarovančevu pokojninsko dobo.

Če skupna pokojninska doba dosega $\frac{3}{4}$, $\frac{1}{2}$ ali ne dosega $\frac{1}{2}$, znaša tak dodatek za zavarovanca 20, 15 ali 10 odstotkov od pokojnine. Za zavarovanko pa za $\frac{3}{4}$ 10 odstotkov, za $\frac{1}{2}$ in manj kot $\frac{1}{2}$ pa 5 odstotkov od pokojnine.

Ta dodatek je bistvo varstva delovnih invalidov I. kategorije, saj s tem delavcu, ki zaradi bolezni ni uspel doseči polne pokojninske dobe, omogoča višjo pokojnino.

V priloženih tabelah 2 in 3 prikazujemo princip izračuna pokojnine in izbiro najboljše variante na osnovi poprečnega dohodka v železarni Ravne. Za leto 1980 je upoštevan OD za prvih 6 mesecev. Po statutu SPIZ se lahko kot letni dohodek všteje v pokojninsko osnovo najmanj 6-mesečno poprečje osebnih dohodkov.

Na osnovi prikazanega principa izračuna pokojnine lahko delavec, ki mu je dohodek rasel sorazmerno s poprečjem, sam oceni, katera varianta je zanj najugodnejša.

To, da se lahko v pokojninsko osnovo všteje kot letni dohodek dohodek najmanj šestih mesecev, je zelo ugodno za tiste delavce, ki izpolnijo pogoje za upokojitev že v prvi polovici leta. Ti lahko počakajo na izid novih količnikov, ki jih republiška skupščina SPIZ sprejme navadno koncem marca ali v začetku aprila. Ta upoštevanje v osnovi še šestmesečni dohodek tekočega leta in imajo tako delavci na izbiro še varianto več. S 1. 7. 1981 bo možna izbira že med sedmimi variantami.

TABELA 1

Pokojninska doba	Zavarovanec	Zavarovanka
15 let	35	40
15 let 6 mes.	36	41,5
16 let	37	43
16 let 6 mes.	38	44,5
17 let	39	46
17 let 6 mes.	40	47,5
18 let	41	49
18 let 6 mes.	42	50,5
19 let	43	52
19 let 6 mes.	44	53,5
20 let	45	55
20 let 6 mes.	46	56
21 let	47	57
•		
•		
•		
35 let	75	85
35 let 6 mes.	76	—
36 let	77	—
36 let 6 mes.	78	—
37 let	79	—
37 let 6 mes.	80	—
38 let	81	—
38 let 6 mes.	82	—
39 let	83	—
39 let 6 mes.	84	—
40 let	85	—

Padli skozi mrežo usmerjenega izobraževanja

Februarja je Izobraževalna skupnost Slovenije dala v javno obravnavo osnutek zakona o usmerjenem izobraževanju. Prof. Tone Golčer, član komisije za usmerjeno izobraževanje pri izvršnem svetu ravske občinske skupščine, je v članku »Razpravljamo o usmerjenem izobraževanju« (7. št. letošnjega »Informativnega fužinarja«) zapisal tudi: »Če bomo na Ravnah in v naši regiji uspeli v skladu z novim zakonom uveljaviti našo zamisel in organizacijo šolskih centrov, bomo zadržali sedanji standard, ko se šola doma (v regiji) okoli 60% generacije otrok, ki končajo osnovno šolo. Naša krajina zajame v šolo doma v primerjavi z drugimi regijami v SRS najnižji odstotek učencev. Mnogo se jih šola v Mariboru, Velenju, Celju in v Ljubljani. Kolikor naših hotenj

Iz tabele 3, v kateri prikazujemo usklajevanje z ekonomskimi gibanji, je razvidno, da je pokojnina, v katere osnovi je všteti dohodek iz leta 1980 (šestmesečni popreček), kljub izjemnemu usklajevanju v letu 1977 (II. varianta) in v letu 1980 najugodnejša. V letu 1980 je bilo izjemno usklajevanje pokojnin z ekonomskimi gibanji. S 1. 9. 1980 so se pokojnine, v katerih osnovi so bili všteti osebni dohodki do leta 1980, povečale za šest odstotkov. S 1. 1. 1981 pa je predvideno še dvanaestodstotno povečanje. Kljub tem izjemnim povečanjem ne bo do sedaj najugodnejša II. varianta s 1. 1. 1981 dosegla ravni zadnje variante.

Zal danes ne moremo predvideti, kakšno bo usklajevanje pokojnin v letu 1981. Verjetno pa bo v času izbire sedme variante na razpolago že več podatkov, na osnovi katerih se bo lažje odločiti.

Milan Praznik

in misli ne bomo realizirali, se lahko zgodi, da bo število učencev, ki se bodo šolali izven regije, narasčalo. To pa za naše občane ni sprejemljivo.

29. oktobra letos je kot posebna priloga »Dela« izšel »Predlog razmestitve izvajanja vzgojno-izobraževalnih programov in številna oddelkov 1. letnika srednjega usmerjenega izobraževanja v SRS«.

Poglejmo, kaj je republiška izobraževalna skupnost po tem predlogu dodelila koroški regiji. Za osmošolce iz radeljske, dravograjске, slovenjgraške in ravske občine naj bi bilo na voljo 28 različnih oddelkov, in sicer:

— v šoli za usmerjeno izobraževanje na Muti 3; za potrebe kovinske predelovalne industrije naj bi oblikovali kovinarje in upravjalce strojev (skrajšani

program) ter kovinarje strojnike (srednji program);

— na ravenški gimnaziji naj bi bili dve usmeritvi: naravoslovno-matematična (srednji program za naravoslovno-matematične tehnološke, 2 oddelka) ter pedagoška (srednji vzgojno-izobraževalni program pedagoške usmeritve, 3 oddelki);

— v šolskem centru na Ravnah naj bi za potrebe kovinarske predelovalne industrije imeli 6 oddelkov; oblikovali naj bi kovinarje in upravitelje strojev (skrajšani program) ter kovinarje strojnike (srednji program); za metalurško usmeritev sta predvidena 2 oddelka; za pridobivanje in predelovanje kovin (skrajšani program) ter za metalurge (srednji program);

— za izobraževalni center v Mežici (rudarska šola) so mišljeni 3 oddelki: 1 za pomočnike rudarja (skrajšani program), 1 za rudarje, rudarske tehnike (srednji program) in 1 za bogatice mineralnih surovin in tehnike za bogatjenje mineralnih surovin (srednji program);

— šolski center Edvarda Kardelja v Slovenj Gradcu naj bi imel dve usmeritvi: ekonomsko (trgovinska dejavnost, srednji program, 3 oddelki; poslovno-finančna dejavnost, srednji program, 3 oddelki) ter zdravstveno (zdravstveno varstvo, 3 oddelki).

S tem predlogom pa se komisija za razvoj in usklajevanje skupnih zadev s področja vzgoje in izobraževanja pri medobčinskem svetu za Koroško ni strinjala, zato je na republiško izobraževalno skupnost poslala spreminjalne predloge:

— namesto vpisa 3 oddelkov v pedagoško usmeritev vpis 2

— namesto vpisa 3 oddelkov v trgovinski program ekonomske usmeritve vpis 2

— namesto vpisa 3 oddelkov v program zdravstvenega varstva vpis 2.

Skladno s 3. členom družbenega dogovora o razmestitvi vzgojno-izobraževalnih programov so predlagali, da bi namesto teh »črtnih« oddelkov imeli na Ravnah 1 oddelk z družboslovnim programom in v Slovenj Gradcu 2 oddelka z upravno-administrativnim programom.

Za potrebe koroške regije so predlagali tudi kmetijsko usmeritev: 2 oddelka za kmetijske proizvajalce (skrajšani program) in 1 oddelk za kmetovalce (srednji program).

Glede dislociranih oddelkov so predlagali po 1 oddelk za kme-

tovalce in konfekcionarje pri šolskem centru na Muti, 2 oddelka za gostinstvo in turizem pri slovenjgraškem šolskem centru ter 1 oddelk elektrotehnične usmeritve pri šolskem centru na Ravnah.

Če bi s tem dodatnim predlogom uspeli, bi imeli v koroški regiji zelo ugodno razmerje med proizvodno gospodarskimi in družboslovnimi usmeritvami (72,8 proti 27,2%). Teoretično bi se lahko v te vzgojno-izobraževalne programe vključilo 990 učencev ali 90,1% generacije, ki bo v tem šolskem letu končala osnovno šolo.

Če pa tega dodatnega predloga na republiški izobraževalni skupnosti ne bodo upoštevali, se bomo morali sprijazniti s prvotno razmestitvijo. Veliko časa za užaljenost in razmišljanje ne bo, kajti ob stavbi ravenške gimnazije moramo do prihodnjega šolskega leta zgraditi nov center usmerjenega izobraževanja.

Vseeno pa bi bilo škoda, če bi naše želje zavrnil. Že res, da tistim, ki bodo hoteli študirati npr. jezike, sociologijo, novinarstvo, zemljepis, ne bo treba v Velenje ali v Maribor; tudi program pedagoške usmeritve bo namreč vzgajal in izobraževal za študij družboslovja in jezikoslovja. Toda: ali bo ta program dal osnovno znanje, kot ga bodo imeli tisti iz družboslovno usmerjenih šol v Celju, Velenju, Črnomlju, Kočevju, Grosupljem, Ljubljani, na Jesenicah, v Novi Gorici in v Piranu? Najbrž ne! Že zdaj so npr. v Ljubljani imeli usmerjene gimnazije (za humanistične, za tehniške vede itd.). Razlika med študenti, ki so prišli s takih šol, in med tistimi z navadnih gimnazij, je bila ogromna. Res, da so študirali vsi in tudi končali so bolj ali manj vsi, toda »usmerjeni« veliko lažje. Zato bi bil čas, da bi Korošci stopili vstric z drugimi zdaj, ko mrežo usmerjenega izobraževanja šele spletamo.

Pa še ena velika škoda bi bila: mnoge družboslovne knjige v študijski knjižnici bi najbrž ostajale neprelistane. Pa jih dr. Franc Sušnik ni naročil zase, ampak predvsem za mlade rodove; tudi zato, da bi prihodnji politologi, profesorji in novinarji še naprej potrjevali ugled ravenške gimnazije.

O dokončni razmestitvi vzgojno-izobraževalnih programov v koroški regiji bomo še pisali.

H. M.

kočim gorivom in toplovodnim razvodnim omrežjem. To bi stalo 420.181.440 din.

Tretja varianta prav tako predvideva kotlarstvo na Prevaljah, le da bi obratovala na zemeljski plin. Tudi četrta varianta predvideva kurjenje na zemeljski plin in kot nadomestno gorivo butan-propan. Prav ta varianta pa omogoča še dodatno individualno pri-

KS MEŽICA:

VEČ DELOVNIH MEST ZA ŽENSKE

Ker v krajevni skupnosti Mežica že leta primanjkuje delovnih mest za zaposlitev žensk, je krajevna skupnost dala pobudo, da naj bi se tudi v Mežici zgradila kakšna tovarna.

Ze lani so na kopališču iz nekdanjih garderob uredili proizvodne prostore, v katerih ženske izdelujejo razne relee v sodelovanju s kransko Iskro. V začetku je v tej »mini« tovarni delalo 19 žensk, danes pa jih v dveh izmenah že dela 52.

V Mežici pa te dni razpravljajo o načrtu za novo tovarno Elmont v kooperaciji Iskre iz mežiškega rudnika. Novo tovarno naj bi rudnik pričel graditi v industrijski coni v Mežici že leta 1982. Ko bo zgrajena, bo v njej poleg sedanjih delavcev TOZD Elmont, ki izdelujejo stikalno opremo, dobilo delo še dodatnih 140 delavk.

V mežiški industrijski coni pa naj bi rudnik v naslednjem srednjeročnem obdobju pričel graditi tudi novo tovarno AKU 4. Z njo naj bi precej povečal proizvodnjo akumulatorskih baterij. V njej pa bodo dobile delo tudi ženske.

»Tudi o načrtu, ki predvideva dopolnitev stanovanjskega zazidalnega načrta v Mežici, smo pričeli razpravljati,« je povedal Marjan Vončina, predsednik sveta krajevnih skupnosti.

»Tako načrt predvideva, naj bi se v centru z rušitvijo nekaterih majhnih hiš zgradil še en večji stanovanjski blok s 40 stanovanji. S tem bi tudi zaključili zazidalni načrt Mežica 74.«

KS LEŠE:

VRTEC IN TELEFONI PRIHODNJE LETO

Kljub prizadevanju nekaterih krajanov tamkajšnje krajevnih skupnosti se letos novi otroški vrtec ne bo pričel graditi. Še vedno na Lešah niso uspeli urediti vse potrebno za odkup zemljišča, kjer naj bi vrtec stal. Zato tudi ne morejo naročiti načrtov niti ne urediti drugih odprtih vprašanj. Lešani pa bodo storili vse potrebno to zimo, da se bo gradnja lahko pričela prihodnje leto.

Na zadnji seji sveta KS Leše so delegati zahtevali, da mora urbanistično biro na Ravnah končno le

pravo tople vode in kuhanje. Za njeno uresničitev pa bi morali odšteti 213.817.210 din, od tega znaša investicija v dodatno postajo v železarni Ravne okrog 80.000 din.

Ne glede na to, da je varianta IV. finančno najbolj ugodna, ima tudi druge prednosti pred toplovodnim ogrevanjem. Predvsem je pri plinu ves sistem podvržen maksimalni štednji.

V zgornji Mežiški dolini pa so se pred nedavnim sestali predstavniki KS Mežica in Črna ter rudnika Mežica. Skupaj so pregledali predlog srednjeročnega plana izgradnje in posodobitve republiške ceste v Mežiški dolini. Pravijo, da srednjeročni plan za ravenško občino ni realen, saj predvideva rekonstrukcijo ceste samo v dolžini treh kilometrov.

»S tem se občani zgornje Mežiške doline ne moremo strinjati. Dobro namreč vemo, da smo v ravenški občini s posojilom za ceste zbrali veliko več sredstev, kolikor bi jih sploh morali. Pozabili pa tudi nismo obljube republiške skupnosti za ceste, da bo rekonstrukcija ceste Prevalje—Črna hitreje stekla. Kot kaže, obljube ne nameravajo izpolniti. Zato bomo zahtevali, da se mora republiška cesta od Poljane do Žerjava v naslednjem srednjeročnem obdobju 1981—85 v celoti posodobiti. Prav tako naj bi se v naslednjih letih pričela urejevati republiška cesta, ki sedaj (ne) povezuje Mežiško dolino od Črne prek Šentvida s Šoštanjem,« je še pripomnil tovarniš Vončina.

Ker letos v KS Mežica ni bilo zgrajeno niti eno družbeno stanovanje, moralo pa bi jih biti vsaj 20, so o tem problemu spregovorili tudi na razširjenem sestanku. Predvsem, ker TOZD Stavbenik Prevalje ni zgradil stanovanj, ki bi jih moral, so predstavniki krajevnih skupnosti Mežica odkrito povedali; če se stanje ne bo izboljšalo, bodo poiskali druga, konkurenčna gradbena podjetja.

Iz naših krajev

KS PREVALJE:

TOPLOVODNO OGREVANJE

Že pred časom je SKIS Ravne na Koroškem naročila izdelavo študije za toplovodno ogrevanje Prevalj. Te dni pa je o študiji, ki jo je pripravila strokovna komisija pri železarni Ravne, že razpravljajal ustrezen odbor pri prevajski krajevni skupnosti. V železarni so izdelali štiri možne variante, in sicer:

Prva predvideva ogrevanje Prevalj iz obstoječe kotlarne v ravenški železarni z dovodnim in razvodnim toplovodnim omrežjem — enako kot na Ravnah. Po predračunu naj bi skupna investicija za to varianto veljala 442.371.760 din.

Druga varianta predvideva kotlarstvo na Prevaljah, kurjeno s te-

AKCIJA TISOČ DELAVCEV — SODELAVCEV:

KOLIKO »PORK« JE NA KOROŠKEM

Naša vsaka druga, tretja beseda je že »porka« in »porka hudič«. Pork kar mrgoli — svinjskega mesa pa dostikrat ni.

Nekateri ljudje se obnašajo in govorijo, kot bi imeli samo gnulobo v sebi.

Nekdo s papirjem obriše podelanega otroka in nesnago vrže skozi okno na pešpot.

Po mestu se spreha močno našminkana »dama« v lepem salon-skem plašču, izpod plašča pa gleda umazana kombineža.

Reka Meža cveti! — Kakšna kultura.

F. Škratek

REKREACIJA IN ŠPORT

ODBOJKA

ODLIČEN START FUŽINAR

Fužinar—Student 3:1. Naše odbojkarice so tudi v tekmi četrtega kola prikazale solidno igro in standardno formo. Izgubile so prvi niz predvsem zaradi dobrih servisov igralke iz Niša. V nadaljevanju pa so se zbrale in z lahkoto zmagale s 3:1.

Crvena zvezda—Fužinar 3:0. Na gostovanju v Beogradu so odbojkarice Fužinarja klonile s 3:0. Prikazale so običajno igro, ki pa ni zadoščala, da bi dobile vsaj časten niz proti večkratnim državnim prvakinjam, za katere nastopajo v prvi šestki same državne reprezentantke.

Po petem kolu si deli Fužinar drugo mesto skupno s Crveno zvezdo za vodilnim Radniškim. Letošnji nastopi in uspehi naše ekipe so izjemni, posebno če upoštevamo dejstvo, da so dekleta oslabiljena (brez Majdičeve, Stantove in poškodovane Hrastnikove). Trener Stopar je uspel v kratkem času pripraviti mlado ekipo v homogeno celoto, ki si je praktično že zagotovila obstanek v ligi in se bori za čimboljšo uvrstitev.

Mežica—Sempeter 3:0. Z resno igro niso Mežičani dovolili, da bi jih domačini presenetili in jim odvzeli en sam niz.

Mežica—Kanal 3:2. Na domačem terenu so igralci Mežice s težavo in ob športni sreči v zadnjem nizu uspeli premagati nevarnega nasprotnika.

Saloni—Mislinja 3:2.
Ina—Mislinja 3:2.

Mislinjčani so z eno zmago na predzadnjem mestu.

II. ZVEZNA LIGA ZAHOD — ZENSKE

Mislinja—Bled 3:2.
Mislinja—Student (Reka) 2:3.
Ženska ekipa Mislinje je z dvema točkama na zadnjem mestu.

REPUBLIŠKE LIGE

ZENSKA ENOTNA LIGA

Rezultati 3. in 4. kola. Dobrije—Golovec 3:2, Mežica—Dobrije 3:1, Mežica—Jesenice 3:0.
Mežica je s 6 točkami druga, Dobrije pa z dvema devete.

Pri mlajših pionirjih je osvojil prvo mesto Emil Sirovina, drugi je bil Darko Jamšek, četrti pa Janko Kotnik.

PRVENSTVO KOROŠKE TEKMOVALNE SKUPNOSTI ZA PIONIRKE IN PIONIRJE

Pri dekletih je tekmovalo 24 posameznice. Zmagala je Tanja Pandev pred Matejo Ločičnik in Miro Baučec. Pri fantih je tekmovalo kar 40 posameznikov. Prvo mesto je osvojil Darko Jamšek, drugi je bil Emil Sirovina, tretji pa Marko Špegel.

S. F.

SAH

Hitropoteznih turnirjev za pokal »Fužinar« se je od zadnjega javljanja zvrstilo kar trije. Na septembrskem turnirju je bil zopet najboljši Niko Ristič, ki je razen Pesjaka, s katerim je remiziral, premagal vse nasprotnike. Za njim so se uvrstili: Danilo Peruš 10,5, Mirko Hrovatič 10, Tone Prevorič 9,5, Jože Zunc 8,5, Boris Grzina po 8 točk itd. Sodelovalo je 14 šahistov. Toliko jih je bilo tudi na turnirju oktobra, ko se je najbolje odrezal mladi Danilo Peruš z 11,5 točke. Nadaljnja uvrstitev: Niko Ristič 10,5, Bojan Prosenc 10, Herbert Komarica 9, Jože Zunc 8,5, Jože Jesenek 8, Tone Prevorič 7,5 točke itd. 7. novembra pa se je na tovrstnem turnirju pomerilo 17 šahistov. Ponovno je presenetil z dobro igro Danilo Peruš in osvojil 13,5 točke od 16 možnih. Na drugo mesto se je po polletni stagnaciji prebil Jože Jesenek z 12,5. Tretji je bil Niko Ristič tudi 12,5, a z izgubljenima partijama proti Jesenku, 4. Jože Zunc 12, 5. Bojan Prosenc 12, 6. Herbert Komarica 10,5, 7. Mirko Hrovatič, 8. Franc Rotovnik, 9. Marjan Uršič (vsi 9), 10. mesto je tokrat osvojil Franc Jesenek 8 itd.

Po 9 odigranih turnirjih, od katerih jih 7 najboljših šteje za končno uvrstitev oziroma osvojitve pokala »Fužinar 80«, je še vedno v vodstvu Niko Ristič s 160 točkami, kolikor jih ima tudi Danilo Peruš. V eni prejšnjih številok Fužinarja smo zapisali, da je Niko Ristič že osvojil pokal, vendar je mladeža Peruša to spodbudilo k boljši igri, in ima lepe možnosti za zmago. Prvi mora biti na zadnjem decembrskem turnirju. Sledijo: 3. Jože Jesenek 92, 4. Jože Zunc 76, 5. Bojan Prosenc 61, 6. Herbert Komarica 55, 7. Boris Grzina 51, 8. Tone Prevorič 29, 9. Franc Rotovnik 28, 10. Mirko Hrovatič 26 itd.

Do sedaj je točke za pokal osvojilo 17 igralcev, še pol toliko pa nas je, ki nismo osvojili nobene, a kljub temu vztrajamo in kdaj pa kdaj prekrizamo račune tudi najboljšim. Zato vam bomo vse šahiste, da se nam pridružijo pri tej rekreaciji duha.

V. Pesjak

KARATE

KK Ravne je 11. oktobra 1980 organiziral prijateljsko srečanje s KK iz Velenja. V skupnem seštevku je zmagala gostujoča ekipa z rezultatom 98:66.

Med našimi člani je Janez Zalig osvojil drugo, Obrad Lukič tretje in Bogomir Plešnik četrto mesto (športna borba — absolutna kategorija). V tehniki kata je bil Darko Seiti drugi, Janez Zalig tretji in Bogomir Plešnik četrti. Ekipno so člani v tehniki kata osvojili prvo mesto.

Mladinci našega kluba so se uvrstili tako: Maks Sadovnik je bil drugi (športna borba — absolutna kategorija), Roman Breznik četrti (tehnika kata), ekipno pa so bili drugi (tehnika kata).

Pri dekletih (tehnika kata) si je prvo mesto priborila Alenka Krivec, ekipno pa so bila dekleta KK Ravne druga.

Naši so osvojili še eno prvo mesto: Verner Mager je bil prvi pri pionirjih. Boris Lončar je v isti skupini dosegel drugo mesto.

18. oktobra 1980 je KK Slovenj Gradec organiziral regijsko mladinsko prvenstvo po težavnostnih kategorijah in katah (tehnik) posamezno in ekipno. Udeležili so se ga le trije naši mladinci. Dosegli so naslednje rezultate: v srednji kategoriji je bil Maks Sadovnik drugi, v težki Roman Breznik prvi, v tehniki kata Roman Breznik drugi in Maks Sadovnik peti. Ekipno pa so naši v tehniki kata osvojili drugo mesto (prvi so bili Velenj-

čani). Finalisti regijskega prvenstva so si zagotovili nastop na republiškem, ki je bilo 25. oktobra 1980. Organiziral ga je KK »Partizan« Mislinja. Na to prvenstvo sta šla dva naša člana, in sicer Maks Sadovnik (v srednji kategoriji je izpadel že v prvem kolu) in Roman Breznik, ki je v težki kategoriji osvojil prvo mesto in postal republiški prvak. Tako si je pridobil pravico za nastop na državnem mladinskem prvenstvu.

2. novembra 1980 so se naši udeležili republiškega prvenstva za pionirje in mladince v Idriji. Mladinke so v postavi Alenka Krivec, Saša Dura, Majda Skornšek in Jana Pete osvojile drugo mesto, in bodo nastopale na državnem prvenstvu 8. in 9. novembra v Baru.

Mladinci: Roman Breznik, Maks Sadovnik in Verner Mager so ekipno v tehniki osvojili 5. mesto.

Rezultati naših posameznikov: pri pionirjih (kata tehnika) je bil Verner Mager 10. do 11., prav tako se je pri mladincih uvrstil Roman Breznik ter pri mladinkah Alenka Krivec.

Sojenje na prvenstvu je bilo zelo pristransko. Naši so znatno boljše. To dokazujejo tudi rezultati iz ekipnih tekmovalj.

(Rezultate poslal Bruno Borovnik)

SPORED KOROŠKIH KINEMATOGRAFOV V DECEMBRU

Koroški kinematografi Črna, Zerjav, Mežica, Prevalje, Ravne, Dravograd, Slovenj Gradec in Podgorje bodo decembra predvidoma predvajali naslednje filme:

KLUB OSAMLJENIH SRC — ameriški glasbeni film — 7. 12.

DIRENDAJ V HONGKONGU — italijanska barvna komedija — 7. 12.

FANTJE IZ BRAZILJE — ameriška barvna drama, triler — 7. 12.

OČI LAVRE MARS — ameriška barvna kriminalka — 9. 12.

SLUGA SVOJIH GOSPODARJEV — italijanska barvna komedija — 8. 12.

ZMAJ V SAN FRANCISCO — ameriška barvna kriminalka — 15. 12.

NOČ CAROVNIC — ameriška barvna grozljivka — 14. 12.

JOE IN MARGHERITO — italijanski pustolovski film — od 3. do 16. 12.

UPORNIK IZ ŠAOLINA — hongkonški barvni karate film — od 5. do 21. 12.

ZVODNICA — nemška barvna ljubzenska komedija — od 4. do 17. 12.

OTOK DR. MOROA — ameriška znanstvenofantastična grozljivka — od 3. do 21. 12.

BLIŠČ V TRAVI — ameriška barvna drama — od 4. do 21. 12.

SMRT NA NILU — angleška barvna kriminalka — od 9. do 23. 12.

DOMINIKA, DUH, KI UBIJA — ameriška barvna grozljivka — od 5. do 21. 12.

STRAH IMA HITRE NOGE — francoska barvna komedija — od 10. do 23. 12.

NEBO LAHKO POČAKA — ameriška barvna komedija — od 12. do 24. 12.

BOŽANSKI DNEVI — ameriška barvna družbena drama — od 12. do 28. 12.

MOJSTRI ŠAOLINA — hongkonški barvni karate film — od 17. do 29. 12.

AVTOPSIJA ZAROTE — alžirska barvna kriminalka — od 18. do 21. 12.

ČLOVEK DINAMO — hongkonški barvni karate film — od 12. do 28. 12.

JAGUAR — angleško-ameriški barvni triler — od 12. do 28. 12.

PALČICA — ameriška barvna risanka — od 17. do 24. 12.

PLAVALNI UČITELJ — francoska barvna drama — od 18. 12. 1980 do 3. 1. 1981.

ROBIN HOOD — ameriška barvna risanka — od 19. 12. 1980 do 3. 1. 1981.

FLIPER — ameriški barvni pustolovski film — od 24. 12. 1980 do 6. 1. 1981.

POPAJ — ameriška barvna risanka — od 19. 12. 1980 do 3. 1. 1981.

LJUBI VILJEM — angleška barvna komedija — od 24. 12. 1980 do 6. 1. 1981.

DETEKTIV TOM — ameriška barvna kriminalka — od 24. 12. 1980 do 6. 1. 1981.

ČIPOLA KOLT — italijanski barvni vestern, komedija — od 20. 12. 1980 do 7. 1. 1981.

Akrobat

DVOJNA ZMAGA FUŽINARJA

V nadaljevanju prvenstva prve B zvezne lige so igralci Fužinarja ponovno v dobri formi. Premagali so dva neugodna nasprotnika.

Fužinar—Bled 3:1. Z večjo koncentracijo bi lahko igralci slavili kar s 3:0. Na tej tekmi se je izrazilo pokazalo, kaj pomeni pri kolektivnih igrah z žogo rutina. Ob vstopu Košute v igro pri 10:4 za nasprotnika je ekipa Fužinarja v celoti zaigrala kot prerojena in dobila navidezno že izgubljeni niz.

Fužinar—Karlovec 3:1. V šestem kolu je gostoval Fužinar v Karlovcu in premagal večnega rivala s 3:1. Prvi niz so naši izgubili s 15:2, ker so bili premalo ogreti za dvorano, ki je bila zelo hladna. V nadaljevanju pa so prikazali svojo pravo vrednost in zaporedno dobili tri sete. Fužinar si deli drugo mesto in zaostaja za vodilnim Zeljezničarjem za štiri točke.

MEŽICA V VODSTVU

Ekipa Mežice je imela pred prvenstvom samo en cilj: osvojitve prvega mesta in uvrstitev v prvo B ligo. Po šestih kolenih so zelo blizu prvemu cilju, ker so najresnejšega tekmeča (Pakra) premagali v gosteh kar s 3:0.

MOŠKI — VZHODNA SKUPINA

Dobrije—Vuzenica 3:0, Dobrije—Savinjska 3:0, Zerjav—Radenci 3:1, Zerjav—Topolšica 1:3.

Dobrije so s 6 točkami druge, Zerjav pa z dvema predzadnji.

NAMIZNI TENIS

SELEKCIJSKA TURNIRJA

V Ljubljani so tekmoval najboljši slovenske pionirke. Uvrstitve koroških igralcev:

1. skupina: 4. mesto Tanja Pandev
2. skupina: 6. mesto Mateja Ločičnik,
8. mesto Helena Krauzer.

Pionirji pa so se pomerili v Mariboru.

1. skupina: 9. mesto Marko Špegel
2. skupina: 3. do 6. mesto si delita Samo Bezjak in Darko Jamšek, 10. mesto Emil Sirovina.
3. skupina: 7. mesto Miha Gerold.

ODPRTO PIONIRSKO PRVENSTVO VARAZDINA

Pri pionirkah je osvojila drugo mesto Tanja Pandev.

Pri starejših pionirjih je bil drugi Samo Bezjak, tretji pa Darko Jamšek.

S KNJIŽNE POLICE

DOMAČA DELA

Janez Stanič, Razpوتا komunizma, študija, CZ, Lj., 616 str., 350 din.

V knjigi prikazuje in razčlenjuje avtor sodobna stanja v mednarodnem komunističnem gibanju. Bralcu bo potem lažje razumeti idejne in politične tokove sodobnega sveta, utrdil pa si bo tudi zavest o izredni dinamiki in širini jugoslovanske komunistične misli in socialistične prakse.

Dražigost Pokorn, Vitki živijo dlje, priročnik, CZ Lj., 164 str., 250 din.

Gre že za drugo izdajo, ki pa je temeljito predelana, dopolnjena in razširjena z novimi znanstvenimi spoznanji o dieti in zdravi prehrani. Oboji — vitki in debelušni bodo v priročniku našli obilico koristnih nasvetov za zdrav način življenja.

Janez Vipotnik, Ledina, zbirka novel, ZB, Lj., 352 str. 310 din.

Kot pričakovano so novele dovolj pomembne in pričevalsko sugestivne, zato jih lahko vključimo med boljše tekste, ki obravnavajo naš narodnoosvobodilni boj.

Berta Golob, Znani obrazi, Literarno-zgodovinski priročnik, MK, Lj., 160 str. 130 din.

V knjižnici so kratke biografije petdeseterice slovenskih, sedmih drugih jugoslovanskih in šestnajstih tujih avtorjev. Pri vsakem avtorju je dodan še seznam njegovih del.

PREVODI

Martin Middlebrook, Konvoj, dokumentarno delo, ZB, Lj., 342 str., 530 din.

Kdor pred tem ni vedel prav veliko o vojni med podmornicami in konvoji, o peklju na Atlantiku, bo spoznal ob knjigi pretresljivo zgodovinsko resničnost, ki je tembolj zgovorna, ker je v vseh nadrobnostih dokumentirana.

Henri Kane, Kavč, roman, ZO, Mb., 370 str. 350 din.

Pisatelj nam v romanu predstavi svet igralcev, licemerstvo in spletkarjenje. Ljudje v tem ne navadnem in drzno napisanem delu se nam pokažejo v vsej svoji nagoti.

H. G. Konsalik, Skrivnost sedmih palm, roman, ZL, Kp., 430 str. 368 din.

Rahlo romantično in melodramatična zgodba, v kateri je nekaj ljubezni, nekaj mrtvih in kakšen zaklad. Sicer pa je avtor našim bralcem dobro znan.

M. L. Fischer, Beli hodniki, ciklus štirih zdravniških romanov: **Porodnišnica, Otroški zdravnik, Možganski kirurg, Nezgodna klinika**, ZL, Kp., 1118 din.

Sodobna nemška pisateljica sega domala na vsa področja leposlovja in piše v slogu, ki je pri kupen širšim bralskim krogom. V teh štirih romanih razgrinja pred bralce široko pahljačo dogodkov v bolnišnicah, zdravniških in družabnih krogih.

(Po Knjigi 80)

Domiselno in lepo

kamne tri. Voja bo tako dolgo, dokler bo kaj ljudi in živine na svetu.

Strašno klanje se bo končalo blizu Libuž in Pece. V Lonči vasi bo poslednji boj. Tam bo padlo toliko ljudi, da bo tekla kri v čevlje. Ko bo že veliko vojakov popadalo, bo prihrumel mednje kralj, ki bo mahnil s sabljo na vse štiri strani sveta. S tem bo vojna končana.

Kljub temu pa bo dobro na svetu šele tedaj:

»Kadar bo en narod, en jezik, kadar bo kmeti v rdeči suknji oral, se zraven dobrovoljno smejal, ker bo samo tri krajcerje štibre plačeval.«

II

V Rožu so prerokovali:

Vojska bo, ko bodo vpeljali nove mere, uteži in nov denar, da se pri vsem nihče ne bo več spoznal. Ob cestah bodo postavili stebre, po katerih bodo iz mesta v mesto govorili.

Kača bo na Koroško glavo pomolila in črn bik bo po Rožu tulil. Iz vsake kače bo prišla gospa in hlapec se ne bo ločil od gospodov. Od vsake malenkostne reči bodo več pobirali, po hišah pa bodo pridelke zasekali. Ko bo gospodinja kruh pekla, ji bo borič svetil in ona ga bo z loparjem nagnala. Žene bodo vojsko začele in jo tudi končale.

Rož bo čisto uničen, pa ne od sovražnikov. Kdor bo od Celovca do Beljaka iztaknil kravo, ji bo lahko zlat zvonec okoli vratu obesil. Prišli bodo takšni časi, da bo vsakdo svoje pokvečenosti in starosti vesel, da bodo nimaniči srečnejši od bogatinca, ko se bo gospoda z berači pogajala, da bi zamenjali suknjiče. Tri ženske se bodo za ene hlače stople. Dvojni denar bo, toda za denar se nič ne bo dobilo. Vsa dolina bo zalita s krujo. Ljudi bo samo še toliko, da bodo z zažiganjem kresov našli drug drugega. Ko se bosta

srečala na cesti dva najhujša sovražnika, se bosta objela in rekla.

»Bratec, kje si bil, da si ostal živ?«

(Koroške pripovedke, Lj. MK 1972)

ZAHVALA

Ob odbodu v pokoj se iskreno zahvaljujem sodelavcem iz EPŽ in OO sindikata TOZD jeklarna za prejeto darilo.

Vsem želim mnogo delovnih uspehov in sreče pri delu.

Anton Kokal

ZAHVALA

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi dragih staršev **Amalije in Jakoba Spilerja** se zahvaljujem vsem sorodnikom, prijateljem in sosedom, članom kolektiva TOZD ind. noži, TOZD komerciala Ravne, TOZD Lesovina in Lepenka Prevalje, alpinistom in godbenikom Raven in Prevalj ter vsem drugim, ki so nam v teh težkih trenutkih lajšali bolečine, pokojnima pa darovali cvetje.

Gospodu župniku in g. dekanu pa iskrena zahvala za pogrebni obred in poslovitne besede.

Zalujoča sinova ter hčerka z družino

ZAHVALA

Ob prerani izgubi naše mame **Olge German** se zahvaljujem vsem sodelavcem in sosedom za pomoč, sočustvovanje in podarjeno cvetje. Hvala tudi godbi na pihala in g. ž. Kotniku za tolažilne besede.

Zinka in Borut z družinama

Fotografije za to številko so prispevali: A. Černe, F. Rotar in oddelek za informiranje.

IZ STARIH KNJIŽEVNOSTI

Ljudske pesmi, pravljice in pripovedke kažejo miselne in čustvene odzive preprostega človeka na življenje skozi zgodovino. Kakor so filozofi iskali odgovore na vprašanja o nastanku sveta in človeka, tako so ga tudi pastirji in lovci v sivi davni. In

kakor so predstavniki različnih religij oblikovali moralne zakone o dobrem in zlu, tako so jih tudi pravljicarji.

Pripovedke in pravljice niso poznale meja. Zato toliko sorodnosti npr. med slovanskimi, germanskimi in romanskimi. So jim pa posamezni narodi dodajali toliko svojega, da upravičeno lahko govorimo npr. o slovenskih, pa celo o rezijskih, koroških itn.

Od naših domačih smo izbrali eno, ki kaže čudno preroško moč svojih tvorcev. — Ne smemo pa pozabiti, da je nastala pred davnimi leti!

KAKO ŠE BO IN KDAJ BO DOBRO NA SVETU

I

Na svetu še dolgo ne bo dobro. Preden pa bodo prišli boljši časi, bodo še zelo hudi, vojna bo. Kralj in cesar si bosta skočila v lase; ko bosta ta dva končala klanje in tudi sama umrla, se bodo stepili trije kralji. Ti bodo zvalili ves svet v vojno. V tej vojni ne bo prizanesel sosed sosedu ne bratratu in tudi ne sin očetu. Tekla bo kri, da bi lahko gnala mlinske

Prva smučina